

Handelingen 17- 18- 19- 20- 21
- 22- 23- 24- **25**- 26

VLAAMSE RAAD

1985-1986

Vergaderingen van juni 1986

BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF OMBUDSMAN
BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF TAALGEBRUIK
GEVOLGEN PINKSTERPLAN op BELEID VLAAMSE GEMEENSCHAP
HUISVUILPROBLEMATIEK VLAAMS-BRABANT
ERKENNING WESTHOEK ALS PRIORITAIR GEBIED ESF
TV-BIJDRAGE BETREFFENDE KERNENERGIE
WERKING EN FINANCIERING VZW VL-ANDERS
OPHEFFING BESCHERMING PLATEAU VAN KASTERT TE RIEMST
BRT-UITZENDINGEN EN BESPARIJNGSPLAN NATIONALE REGERING
TERBESCHIKKINGSTELLING KABINETSMEDEWERKERS DOOR PARTICULIERE
INSTELLINGEN
MEDIARAAD
MIDDELENBEGROTING 1986
UITGAVENBEGROTING 1986
PROBLEMATIEK STORT BOCKX TE BEERSE
STOPZETTING SUBSIDIERING VZW ALFABETISERING VLAANDEREN
COMMISSIE VAN ONDERZOEK OPERA VOOR VLAANDEREN
WERKINGSBEGROTING RAAD
BEGROTINGSTABELLEN

Inhoud

Nr. 17 **Donderdag 5 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 459

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 459

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 460

Moties

Indiening, blz. 460

Verslagen

Indiening, blz. 460

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 460

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 460

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „visant à créer un ombudsman médiateur pour la protection des droits et de la défense des intérêts légitimes des habitants francophones de la région flamande, plus spécialement dans la périphérie bruxelloise et dans les communes de la frontière linguistique”, Stuk CCF 27 (1985-1986) - N° 1 - 146 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 460

Spreker : de heer L. Dierickx

Hoofdelijke stemming, blz. 461

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „régulant l'emploi des langues pour les mandataires publics dans la région de langue française et portant application du Pacte international relatif aux droits civils et politiques fait à New York en ce qui concerne la protection contre toute discrimination linguistique à l'égard de la langue française, de sa diffusion, de son usage notamment par rapport à la liberté de choix du corps électoral et assurant aux minorités culturelles francophones la protection des droits culturels et linguistiques garantis par la convention”, Stuk CCF 41 (1985-1986) - N° 1 - 147 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 462

Hoofdelijke stemming, blz. 463

Motie van orde

Agenda, blz. 463

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 464

Nr. 18 **Maandag 16 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 465

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 465

Verslagen

Indiening, blz. 465

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 465

Rouwhulde, blz. 465

Voorstel van resolutie van de heer N. De Batselier c.s. betreffende de gevolgen van het Pinksterplan van de Regering-Martens VI op het beleid van de Vlaamse Gemeenschap - 143 (1985-1986) - Nr. 1

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer H. Schiltz tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de procedure gevolgd door de centrale Regering bij de opstelling van het zogenaamde Pinksterplan en de gevolgen van de door de centrale Regering hierbij genomen beslissingen voor de financiële toekomst van de Vlaamse Gemeenschap en voor de begroting 1986 en volgende

Bespreking, blz. 466

Sprekers : de heren N. De Batselier, H. Schiltz, Minister G. Geens, de heren J. Van Elewycyk, E. Gryp, A. Denys, G. Verhaegen

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer P. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de dreigende en onaanvaardbare plannen tot vestiging van een centraal stort voor het huisvuil van alle gemeenten van Vlaams-Brabant in het bos van Aa te Zemst en over de dringende noodzaak een definitieve en voor het leefmilieu aanvaardbare oplossing uit te werken voor het huisvuilprobleem in Vlaams-Brabant, blz. 479

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer M. Decoster tot de heer P. Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over de erkenning van de Westhoek als prioritair gebied in het kader van de tewerkstellingsinitiatieven van het Europees Sociaal Fonds, blz. 479

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de TV-bijdrage betreffende kernenergie in de Terloops-uitzending op 17 mei jongstleden, blz. 480

Vraag van de heer W. Seeuws tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de werking en financiering van de VZW VI-Anders, blz. 481

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de eventuele opheffing van de bescherming van het plateau van Kastert te Riemst, blz. 481

Vraag van de heer F. Vandenbroucke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het verlenen van de auspiciën van de Vlaamse Executieve aan een non-profit beurs georganiseerd door de VZW VI-Anders en de implicaties hiervan, blz. 482

Vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-uitzendingen en het besparingsplan van de Regering, blz. 482

Vraag van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid? en de heer J. Pede, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening, over kabinetsmedewerkers op willige basis ter beschikking gesteld door particuliere instellingen, blz. 483

Vraag van mevrouw M. Vogels tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnzorg, over mogelijke steun aan de beurs VI-Anders, blz. 484

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de Mediarad, blz. 485

Regeling van de werkzaamheden, blz. 485

Nr. 19 **Dinsdag 17 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 487

Motie van orde

Agenda, blz. 487

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986 - 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata) - 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)
Interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie leefmilieu)

Interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie cultuur)

Algemene bespreking, blz. 487
Sprekers : Minister L. Waltniel, de heer F. Vermeiren, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 494

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 495
Sprekers : de heren J. Dupré, J. Van Elewycq, H. Schiltz

Regeling van de werkzaamheden, blz. 507

Nr. 20 **Dinsdag 17 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 509

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 509

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Tant, Minister L. Waltniel, de heren J. Van Elewycq, H. Schiltz

Leefmilieu, blz. 523

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, L. Vanvelthoven

Regeling van de werkzaamheden, blz. 526

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking, (Voortzetting)

Leefmilieu (Voortzetting), blz. 527

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren J. Bosmans, M. Capoen, E. Gryp, mevrouw O. Lefeber, de heren F. Vermeiren, O. Meyntjens, W. Van Durme, A. Geens, J. Sleenckx, Minister J. Lenssens

Binnenlandse aangelegenheden, blz. 548

Sprekers : de heren A. Vangronsveld, verslaggever, G. Temmerman, G. Cardoen, J. Desseyn, J. Bosmans, H. De Loor, E. Vankensbilck, Minister J. Pedé

Stadsvernieuwing, blz. 564

Sprekers : de heren J. Leclercq, J. De Roo, W. Van Durme, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer O. Meyntjens, Minister J. Pedé

Regeling van de werkzaamheden, blz. 575

Nr. 21

Woensdag 18 juni 1986
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 577

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing, blz. 577

Sprekers : de heren V. Van Eetvelt, verslaggever, J. Leclercq, J. De Seranno, J. Sauwens, M. Van houtte, mevrouwen M. Vogels, T. Merckx-Van Goye

Regeling van de werkzaamheden, blz. 598

Nr. 22

Woensdag 18 juni 1986
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 599

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing
(Voortzetting), blz. 599

Sprekers : Minister J. Pedé, Minister J. Lenssens, Minister P. Deprez

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 607
Spreker : de heer H. Schiltz

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie, blz. 608
Spreker : de heer C. Moors, verslaggever

Motie van Orde

Stand van Zaken, blz. 609
Sprekers : de heer H. Schiltz, Minister G. Geens, de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 611
Sprekers : de heren N. De Batselier, W. Cortois, W. Desaeyere, M. Didden, mevrouw M. Vogels, de heren F. Vandembroucke, J. Laverge, E. Van Rompuy, A. Geens, mevrouw L. Detiege

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 629
Spreker : de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 629
Sprekers : Minister G. Geens, de heren N. De Batselier, A. Denys

Huisvesting, blz. 634

Sprekers : de heren H. De Loor, C. Marchand (verslaggever), W. Taelman, O. Meyntjens, W. Van Durme, J. Van Elewycck, J. De Seranno, J.-P. Pillaert, Minister P. Akkermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 651

Nr. 23 **Donderdag 19 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 653

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn, Gezondheid, blz. 653

Sprekers : mevrouw C. Boeraeve-Derycke, verslaggever, de heren M. Vandenhove, A. Diegenant, L. Vanhorenbeek, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren L. Dhoore, P. De Weirdt, mevrouwen C. Smitt, N. Maes, M. Vogels en de heer L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 673

Nr. 24 **Donderdag 19 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 675

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en Gezondheid (Voortzetting), blz. 675

*Sprekers : de heren R. Vannieuwenhuyze, J. Valkeniers, E. De Groot, Minister R. Steyaert, Minister J. Lenssens, de heer L. Hancké

Onderwijs en Vorming, blz. 695

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever, A. Laridon, C. Moors, H. Coveliers, E. Vandersmissen, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Breyne, mevrouw N. Maes, de heer A. Diegenant, Minister T. Kelchtermans

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 716

Sprekers : de heren L. Lenaerts, namens de heer A. Steverlyncx, verslaggever, E. Derycke, M. Decoster, F. Baert, H. Suykerbuyk, Minister P. Deprez

Regeling van de werkzaamheden, blz. 730

Nr. 25 **Vrijdag 20 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 731

Voorstel van decreet

Intrekking, blz. 73 1

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, Media, Sport, blz. 731

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren F. Bosmans, verslaggever, W. Seeuws, M. Desutter, A. De Beul, mevrouwen A. Neyts-Uytbroeck, M. Van Puymbroeck, de heren M. Galle, P. Breyne, mevrouw N. Maes

Regeling van de werkzaamheden, blz. 754

Nr. 26

Vrijdag 20 juni 1986
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 755

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur (Voortzetting), blz. 755

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren J. Vandermarliere, J. Van Elewycyk, W. Van Durme, J. Devolder, G. Moens, W. Luyten, L. Hancké

Media, blz. 765

Sprekers : de heren J. Bosmans, verslaggever, H. Van Rompaey, L. Van den Bossche, H. Coveliers, J. Van Elewycyk, W. Van Durme

Sport, blz. 774

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, M. Colla, F. Van Steenkiste, A. Diegenant, O. Van den Broeck, P. De Weirdt, V. Van Eetvelt, mevrouwen N. Maes, M. Van Puymbroeck, Minister P. Dewael, de heren J. Van Elewycyk, W. Luyten

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 796

Hoofdelijke stemming, blz. 796

Sprekers : de heren H. Schiltz, G. Verhaegen

Ontwerp van decreet houdende de begro-

ting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Artikelsgewijze bespreking, blz. 798

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister L. Waltiel, de heren H. Schiltz, H. Suykerbuyk, P. Tant, H. Coveliers

Hoofdelijke stemming, blz. 821

Sprekers : de heren J. Van Elewycyk, H. Schiltz, A. Denys

Commissie van Onderzoek over de Opera voor Vlaanderen

Benoeming van de leden, blz. 824

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 824

Spreker : mevrouw C. Smitt, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 825

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 827

VOORZITTER : de heer F. Grootjans

– **De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.**

– **De vergadering wordt geopend om 10.00 uur.**

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. Caudron, J. De Bremaeker, A. Schellens, P. Van Der Niepen ; gezondheidsredenen.

J. Gabriels, A. Geens, K. Van Miert, F. Willockx ; ambtsverplichtingen.

VOORSTEL VAN DECREET

Intrekking

De Voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingetrokken :

- Voorstel van decreet van de heer N. De Batselier houdende wijziging van artikel 3bis van de wet van 2 april 1962 tot oprichting van een nationale investeringsmaatschappij en van gewestelijke investeringsmaatschappij en, ingevoegd bij de wet van 30 maart 1976 houdende organisatie van het econo-

misch overheidsinitiatief en gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering – 33 (19851986) – Nr. 1.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

– 6 (19851986) – Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
– 7 (19851986) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

– 6 (19851986) – Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
– 8 (19851986) – Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

CULTUUR, MEDIA, SPORT

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

De Voorzitter : Wij behandelen thans de materies waarvoor Minister Dewael bevoegd is, met name cultuur, media en sport.

De heer Félicien Bosmans, verslaggever over de begrotingsmaterie cultuur, heeft het woord.

De heer F. Bosmans, verslaggever, (**op**

de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, binnen het voorgeschreven tijdschema zal ik trachten een beknopte samenvatting te geven van de uitvoerige bespreking die door de Commissie cultuur gewijd werd aan de secties van de begroting die haar werden toegevoegd.

Vooraf wil ik beklemtonen dat deze besprekingen, die vier vergaderingen in beslag namen, in een zeer goede sfeer zijn verlopen, met een positieve inbreng van de Commissieleden.

In zijn algemene inleiding heeft de Gemeenschapsminister van Cultuur aangetoond dat de cultuurbegroting 1986 een duidelijk stijgende trend vertoont en nauw aansluit bij de principes verwoord in de Regeerverklaring en het Regeerakkoord.

Volgende prioriteiten werden gesteld :

1. de verhoging van duurzame, toekomstgerichte tewerkstelling, ondersteund door een dynamisch cultuurbeleid ;
2. gelijke culturele kansen voor allen, met bijzondere aandacht voor de kansarme groepen ;
3. meer aandacht voor Brussel waar, in nauwe samenwerking met de NCC, initiatieven zullen worden opgezet en gestimuleerd, die een oplossing bieden voor de specifieke sociaal-culturele problemen van de hoofdstad ;
4. een meer optimale uitvoering van de bestaande decreten, die tegelijkertijd aan een evaluatie moeten worden onderworpen ;
5. een subsidiëring van het cultuurge-

F. Bosmans

beuren, meer op basis van projectwerking, en met inachtneming van de financiële verantwoordelijkheid van de begunstigen.

Investeren in cultuur is geen weggegooid geld, doch veeleer een economische multiplicator.

Wat de Jeugdvorming betreft herinnert de Gemeenschapsminister eraan dat overeenkomstig het Regeerakkoord het decreet betreffende de landelijke georganiseerde jeugdverenigingen integraal zal worden uitgevoerd. In 1986 wordt dit voor 70 procent gerealiseerd, tegenover ongeveer 64 procent in 1985.

Daarnaast gaat bijzondere aandacht naar de kwetsbare groepen : verenigingen die werken met kansarmen, met werkzoekende en werkende jongeren en met de jeugdhuizen.

De begroting Volksontwikkeling werd met 100 miljoen frank verhoogd, om de werking en de uitbouw van het brede sociaal cultureel werk veilig te stellen. Prioriteit werd gegeven aan de problematiek van de laaggeschoolden, van de culturele minderheden en van de ongeletterden. Daartoe werden voor de uitvoering van het vijfde decreet de nodige kredieten uitgetrokken.

Om de herstructurering van de sector Samenlevingsopbouw af te ronden en het eigenlijke basiswerk te ondersteunen werden eveneens de nodige kredieten uitgetrokken.

Voor Brussel gelden als krachtlijnen :

- aanmoediging van de culturele instellingen die het artistiek klimaat animeren ;
- ondersteuning van de rol van culturele informant ;
- het ter beschikking stellen van een adequate socio-culturele infrastructuur.

De Minister is eveneens van oordeel dat de kredieten voor het onderhoud en de werking van de culturele infrastructuur in het algemeen en het bibliotheekwezen in het bijzonder, voldoende werden aangepast.

Erkenning werd verleend aan een bijkomend aantal culturele centra en bibliotheken ; het Regeerprogramma beoogt een zo volledig mogelijke uitbouw van de bibliotheekstructuren.

Op het gebied van de Schone Kunsten wordt een aanvang gemaakt met subsidiëring op basis van projectwerking en meer aandacht zal worden gegeven aan de muzieksector en de hedendaagse specifieke Vlaamse producties.

De Opera van Vlaanderen stelt' een acuut probleem ; een werkgroep werd opgericht met het oog op een projectmatige programmatie, met diverse opdrachten voor het administratief en artistiek personeel, en een optimale beheersformule daarbij aansluitend.

In 1985 werd het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme opgestart ; de blijvende personeelsproblemen zullen bij voorrang worden afgehandeld.

Als besluit van zijn algemene toelichting stelt de Gemeenschapsminister dat deze cultuurbegroting moet worden beschouwd als een overgangsbegroting naar nieuwe beleidslijnen die in de begroting 1987 verder zullen worden geconcretiseerd.

In de bespreking hebben verschillende leden hun voldoening uitgedrukt over de toenemende middelen die ter beschikking gesteld worden van de cultuursector, alhoewel de aangehouden accenten niet altijd overeenstemmen met de persoonlijke zienswijzen.

Voor een meer volledige opsomming van de verschillende uiteenzettingen en op- en aanmerkingen verwijs ik naar het volledig verslag dat aan alle leden werd bezorgd.

De voornaamste elementen kunnen als volgt worden samengevat. Algemeen wordt betreurd dat de kredieten voor het wetenschappelijk onderzoek zeer schaars toegemeten werden. Er zou nochtans in verschillende sectoren een ernstig behoeftenonderzoek moeten gebeuren.

Voor de Jeugdvorming wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de werkingstoelagen aan de landelijke jeugdverenigingen.

Een lid blijft de mening toegedaan dat de ingeschreven kredieten onvoldoende zijn om het decreet voor 70 procent uit te voeren, en dient een amendement in om het krediet te verhogen.

Anderzijds wordt de vraag gesteld of er in bepaalde gevallen geen overlapping is tussen het Jeugdwerk en de Volksontwikkeling bij de subsidiëring van bepaalde culturele manifestaties.

Alhoewel ook de ingeschreven kredieten voor jeugdhuizen verhoogd werden, vrezen verschillende leden dat er onvoldoende ruimte beschikbaar is voor de subsidiëring van nieuwe initiatieven.

Ten slotte werd aandacht gevraagd voor de controle over het gebruik van de subsidiëring. Bij vaststelling van onregelmatigheden moet opgetreden worden.

Alhoewel de ingeschreven kredieten voor de Volksontwikkeling in belangrijke mate werden verhoogd, blijven sommige leden de mening toegedaan dat de problemen voor de uitvoering van het vijfde decreet niet zijn opgelost.

Een meer precieze omschrijving van het begrip basis-educatie is noodzakelijk ; experimenten zijn ongetwijfeld nodig, doch een decretale omkadering blijft de voorkeur wegdragen.

Een lid dient een amendement in om opnieuw een afzonderlijk krediet in de begroting in te schrijven voor het experiment basiseducatie.

Inzake de werking van de erkende culturele centra wordt betreurd dat eigen programmaties noodzakelijk blijken om in aanmerking te komen voor personeelstoelagen, daar waar deze centra in feite bedoeld zijn als ondersteuning van het verenigingsleven. Een onderscheid tussen polyvalente, multifunctionele en centra met een specifieke culturele functie zou mogelijk moeten kunnen worden gemaakt.

Daarbij moet de bijzondere inspanning voor Brussel en het Brussels randgebied worden voortgezet.

De Gemeenschapsminister blijft de mening toegedaan dat de voorziene

Bosmans

kredieten kunnen volstaan en acht de experimenten veilig gesteld.

Wellicht zullen de voorgenomen evaluaties toelaten de nodige aanpassingen te overwegen.

Bij de bespreking van de ingeschreven kredieten voor het openbaar bibliotheekwerk wordt algemene voldoening uitgesproken over de ruimere middelen die ter beschikking worden gesteld. Onmiddellijk dient hier nochtans te worden aan toegevoegd dat de uitvoering van het bibliotheekdecreet in de voorbije periode werd vertraagd en zelfs teruggeschroefd. Vooral in de actualisering van het boekenbestand moet een zekere achterstand worden ingelopen.

Toekomstgericht bibliotheekbeleid moet aandacht hebben voor nieuwe technieken inzake lectuurverspreiding en bibliotheekbeheer.

Videobanden, boekencassettes, compact-grammofoonplaten, en terminals voor databanken moeten worden ingeburgerd wijl eveneens werk dient gemaakt van de informatisering van het bibliotheekbeheer.

Voor de realisatie van culturele films verwacht de Gemeenschapsminister veel heil van de invoering van een dubbel systeem : enerzijds dat van de tax-shelter voor meer commerciële producties, en anderzijds dat van ondersteuning van debutanten en experimenten. Bestaande projecten kunnen met het detaxatie-systeem worden afgewerkt.

Een lid maakt enig voorbehoud in verband met de verwachte resultaten van de tax-shelter en vraagt bijzondere zorg voor de bewaring van de Vlaamse filmproducties bij het Filmarchief.

De kredieten ingeschreven onder de sectie Letteren en Dramatische Kunsten moeten essentieel worden aangewend voor de ondersteuning van schrijvers en toneelgezelschappen ; ook dient werk gemaakt van het statuut van de scheppende kunstenaar.

Een lid dient een amendement in voor de verhoging van de kredieten tot betoelaging voor de Nederlandsta-

lige toneelkunst. Hij is de mening toegedaan dat bij gebrek aan voldoende middelen sommige gezelschappen zijn verdwenen ; dit ging gepaard met het onvermijdelijk teloorgaan van een aantal arbeidsplaatsen.

Van zijn kant is de Gemeenschapsminister de mening toegedaan dat de aankoop van literaire werken en steun van letteren oordeelkundig moet geschieden. Voor het leenrecht werd nog geen consensus bereikt.

Anderzijds blijft hij ervan overtuigd dat het krediet voor de uitvoering van het theaterdecreet goed werd overwogen in functie van de uitgebrachte adviezen.

De muziek en de lyrische kunsten boeien de Commissieleden in zeer ruime mate, althans te oordelen naar de beoordeling uitgebracht over de grote gezelschappen : de Philharmonie, het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en de Opera van Vlaanderen.

De kredieten ingeschreven voor deze laatste komen aan sommige leden evenwel ontoereikend voor. Een lid dient trouwens een amendement in om het krediet op te voeren.

De Gemeenschapsminister voert aan dat een duidelijk onderscheid dient gemaakt tussen artistieke en administratieve directie en verwijst ook naar zijn algemene toelichting inzake de Opera van Vlaanderen.

Inzake Beeldende Kunst en Musea wordt in eerste instantie betreurd dat de Vlaamse Gemeenschap nog steeds over geen museumdecreet beschikt.

De meningen over het tot stand komen, de bouw, de structuur en de beheersorganen van het MUHKA zijn fel uiteenlopend.

Er wordt gepleit voor samenwerking met de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, het beschikbaar stellen van de nodige middelen voor een adequate aankooppolitiek en een passende beheersstructuur.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat tussen de verschillende musea, zowel de stedelijke, provinciale als bi-communautaire instellingen een protocol zou moeten worden afge-

sloten om de werkterreinen af te bakenen. Het is de betrachting in het MUHKA een collectie hedendaagse kunst te verwerven, en de nodige middelen daartoe werden in de begroting ingeschreven.

Versillende leden hebben bedenkingen bij het probleem van de werking van het secretariaat voor de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en de verstandhouding van deze Commissie met het Bestuur voor Monumenten en Landschapszorg. Wellicht is een wijziging van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten nodig om hieraan te verhelpen.

Bij de ruime gedachtenwisseling over de kredieten, die voor de NCC onder de sectie Dotaties werden ingeschreven, wordt de vraag gesteld of de stijging met 7 procent ten overstaan van 1985 wel kan volstaan om de NCC in staat te stellen op behoorlijke wijze zijn opdracht te vervullen.

Er worden meer inlichtingen gevraagd over het aantal, de aard, de personeelsbezetting en de werkingskosten van de verschillende gebouwen die door de NCC worden beheerd.

Een lid betreurt dat de begroting van de NCC aan de controle van de Vlaamse Raad ontsnapt. Meer in het bijzonder wenst hij het aandeel van de NCC in VL-Anders te kennen.

Een ander lid laat bovendien opmerken dat de voogdij-overheid nog geen uitspraak heeft gedaan over de NCC-begroting. Hij wil meer informatie en betreurt het gebrek aan pluralisme zowel inzake het NCC-bestuur, als de subsidiëring en de leidende personen.

Een lid laat opmerken dat de aangehaalde punten best met de NCC-verantwoordelijken worden uitgepraat. De NCC is immers een verkozen orgaan en kan niet vergeleken worden met een parastatale instelling. Hij wijst op de belangrijke bedragen die besteed worden aan het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, de speelpleinwerking en de resultaten bereikt door de animatoren.

Ook de Gemeenschapsminister wijst

F. Bosmans

op het specifieke statuut van de NCC ; hij is evenwel de mening toegedaan dat alle vragen moeten kunnen aan bod komen.

Op voorstel van de Commissievoorzitter wordt uiteindelijk overeengekomen dat het geheel van het NCC-beleid zal worden onderzocht door de op te richten speciale werkgroep voor de Brusselse problematiek.

Daarop volgt een zeer omstandige bespreking van de begrotingen van de Instellingen van Openbaar Nut, met in eerste instantie het nieuw Commissariaat-generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking. Er wordt begrip gevraagd voor de startmoeilijkheden. Toch wordt meer duidelijkheid gevraagd over de precieze opdracht van de nieuwe instelling.

Anderzijds wordt geïnformeerd naar de verwarde toestand die bij de Brakke Grond is ontstaan in verband met het statuut van de directeur en zijn bevoegdheden alsook het verminderd personeelsbestand. De Gemeenschapsminister antwoordt geruststellend en preciseert de bevoegdheden van de twee betrokken Gemeenschapsministers.

Verskillende leden vragen aandacht voor de werkmiddelen en wensen tevens een beter inzicht in wat in de Taalunie gebeurt.

In aanwezigheid van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Commissaris-generaal wordt zeer uitvoerig uitgeweid over de begrotingsvoorstellen voor het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme, dat vanaf 1986 met een eigen budget werkt, waarvan de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap de belangrijkste inkomstenbron is.

In tegenstelling met wat door de beleidsverantwoordelijken wordt beweerd, meent een lid dat de middelen voor het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme eerder zijn afgenomen dan toegenomen. Hij acht een eigen persdienst noodzakelijk.

Het is nodig de gevolgde politiek inzake investeringen duidelijk te stellen

en te voorzien in de vaak totaal ontbrekende regionale logiesuitrusting. Ook de problematiek van de brandveiligheid dient onverwijld gereguleerd te worden.

De Raad van Advies moet zo spoedig mogelijk geïnstalleerd worden, professioneel onderlegde personeelsleden moeten aangetrokken worden en de uitvoeringsbesluiten moeten zo spoedig mogelijk uitgevaardigd worden.

Ten slotte wenst hij te vernemen welke voetstappen aangewend worden voor de vakantiespreiding.

Een ander lid spreekt zijn bezorgdheid uit over de wijze van toekenning van subsidies en de geografische spreiding van kampeerterrinen.

Nog een ander lid pleit ervoor dat de Vlaamse toeristische propaganda zou inspelen op de sympathie bij bepaalde volksgroepen.

Nog andere leden vragen informatie over de evolutie inzake de verhouding toerisme, sociaal toerisme en eendagstoerisme en wijzen op het noodzakelijk onderscheid tussen recreatiedomeinen enerzijds en toeristische infrastructuur anderzijds. Het goedkopere kampeertoerisme heeft in deze tijd van economische recessie een voornaam rol te vervullen.

De inspanningen' moeten regionaal gespreid worden en de erkenning van de reisbureaus moet sneller kunnen verlopen.

Ook de samenwerking met het Commissariaat-generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking en de reserveringscentrale en de geschillencommissie komt ter sprake.

In antwoord op al deze vragen en bemerkings lichten de voorzitter van de Raad van Bestuur en de Commissaris-generaal van de VGGT het gevoerde beleid toe, en verstreken zij de gevraagde toelichtingen.

Een passende promotie, bewerking van specifieke doelmarkten, doorvoering van de vakantiespreiding kunnen een erg stimulerend effect verwekken.

De Gemeenschapsminister geeft uitvoerige toelichting over de stand van zaken betreffende de uitvoeringsbesluiten van de decreten, de benoeming van de leden van de nieuwe technische commissies, de oprichting van geschillencommissies, het statuut van de reisbureaus en het decreet op de logiesverstreckende bedrijven.

Tot besluit van de bespreking diende de commissie een indicatieve stemming uit te brengen over de vier ingediende amendementen.

Ten eerste, het amendement ingediend door de heer Seeuws om het krediet tot uitvoering van het decreet op de landelijk georganiseerde jeugdverenigingen te verhogen tot 304 miljoen frank wordt verworpen met zeven tegen vier stemmen.

Een tweede amendement van de heer Seeuws op Titel I, sectie 40, artikel 33.11.02 ertoe strekkend een bedrag van 25,1 miljoen frank in te schrijven voor het experiment basiseducatie wordt eveneens met zeven tegen vier stemmen verworpen.

Het derde amendement ingediend door de heer Seeuws op Titel I, sectie 46, artikel 32.75.02 er toe strekkend de toelagen voor de Nederlandse toneelkunst te verhogen tot 472 miljoen frank wordt ook met zeven stemmen tegen en vier stemmen voor verworpen.

Bij de eindstemming worden de aan de Commissie voor Cultuur toegewezen titels, secties en artikelen, alsmede het geheel, aangenomen met zeven stemmen vóór, één tegen en drie othoudingen.

Tot zover, mijnheer de Voorzitter, de samenvatting van mijn verslag.

Mijnheer de Voorzitter, aansluitend bij, doch gescheiden van dit verslag, wens ik in het kader van algemene bespreking, in een korte uiteenzetting de bijzondere aandacht te vragen voor een drietal punten.

Als eerste aandachtspunt wil ik beklemtoneu dat wij zeer veel belang hechten aan de uitvoering van de decreten en de zorg voor het behoud van de tewerkstelling in de culturele sec-

F. Bosmans

tor, door met name voorrang te verlenen aan de volledig uitvoering van de bestaande reglementeringen.

De toelagen voor de uitvoering van het decreet op het landelijk jeugdwerk stijgen gevoelig, zodat het decreet in 1986 voor 70 procent kan worden uitgevoerd. Dit geldt eveneens voor de toelagen voor jeugdhuizen en jongerencentra, alsmede voor het regionaal jeugdwerk.

Wij zijn de mening toegedaan dat er nog ruimte moet blijven voor nieuwe initiatieven in deze sector. De verhoging van de kredieten mag niet voor gevolg hebben dat die bijkomende initiatieven individueel lager worden gesubsidieerd dan dit in het verleden het geval was.

Alhoewel de bestaande decreten een deeltijdse tewerkstelling toelaten, stellen wij nochtans in de praktijk vast dat deze voor de culturele sector zeer aangewezen tewerkstellingsvorm, door de administraties zoveel mogelijk geweerd wordt.

In het licht van de werkloosheidsproblematiek en wetende dat een aantal organisaties op dit stuk geconfronteerd zijn met concrete vragen van hun personeel - vragen waarop tot heden niet positief kon gereageerd worden - zijn initiatieven ter zake dringend nodig.

In tweede instantie vraag ik even de aandacht voor een paar specifieke bedenkingen bij de bouw en de werking van de culturele infrastructuur in het algemeen en voor de bibliotheken in het bijzonder.

In de begroting werden ruimere middelen ingeschreven. Wij vragen dat deze zo oordeelkundig mogelijk zouden aangewend worden, en dat bijzondere aandacht zou besteed worden aan de initiatieven die ertoe bijdragen ons historisch cultureel patrimonium, waar mogelijk en verantwoord, een concrete nuttige functie toe te wijzen in het maatschappelijk leven.

De culturele infrastructuur moet dienen om het verenigingsleven te on-

dersteunen en te stimuleren. Het is derhalve onontbeerlijk dat het door de betrokken bevolkingsgroepen zou geschraagd worden.

Sommige gebieden zijn nog onderbedeeld; wij denken hierbij onder meer aan de Brusselse randgemeenten, en meer in het bijzonder aan Kraainem en Linkebeek. In Kraainem stellen zich nog problemen in verband met een onteigening, maar voor Linkebeek zijn de verbouwingsplannen voor het Centrum „De Moelie” al 4 jaar achtereenvolgens achteruitgeschoven.

Het is voor deze faciliteitengemeente van het grootste belang, om zich als gemeenschap te kunnen handhaven dat zij zou kunnen beschikken over een degelijke ontmoetingsruimte, te meer daar de Franstalige Gemeenschap er over een aantrekkelijke infrastructuur beschikt.

„De Moelie” is uitstekend gelegen in het Centrum van Linkebeek en kan mits de nodige verbouwing voor een redelijke kostprijs, een attractiepool vormen voor de hele Vlaamse Gemeenschap aan de Zuidkant van Brussel: Linkebeek, Ukkel, en andere.

Wat het bibliotheekwezen betreft kan ik kort zijn. Voor de uitvoering van het bibliotheekdecreet zijn twee verschillende kredieten ingeschreven:

- enerzijds voor de privaatrechtelijke bibliotheken;
- anderzijds voor de openbare bibliotheken.

Het krediet ingeschreven voor de eerstvernoemden komt ons voldoende voor.

Wat de tweede categorie betreft is de vrees niet ongegrond dat de kredieten wel eens ontoereikend zouden kunnen blijken, aangezien de recuperatie van het teveel aan uitbetaalde subsidies voor de vorige jaren thans volledig opgebruikt zijn.

Het zou jammer zijn dat aldus de noodzakelijke informatisering in het bibliotheekwerk in het gedrang zou komen. Op vele plaatsen zijn de uitleencijfers, en de ermede gepaard gaande uitbreiding van de collecties

en bijhouden van de catalogi, gevoelig gestegen en het is derhalve dringend nodig een praktisch en modern beheersapparaat ter beschikking te stellen.

Wat mijn derde aandachtspunt betreft, namelijk de Nederlandse Commissie voor Cultuur te Brussel, wil ik mij richten tot de twee bevoegde Ministers, namelijk de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming en de Gemeenschapsminister voor Cultuur. Ik stel vast dat alleen deze laatste aanwezig is.

De NCC heeft in een betrekkelijk korte tijdspanne een zeer belangrijke rol gespeeld in het bewustwordingsproces van de Brusselse Vlamingen.

Eenzijds diende zij, als grondwettelijke instelling voor het cultuurbeleid in Brussel, in de plaats te treden van de Brusselse gemeentebesturen die in het geheel van culturele taken ten overstaan van de Vlaamse Gemeenschap schromelijk te kort schoten. Rekening houdend met wat deze gemeentebesturen jaarlijks aan de Franstalige inwoners besteedden, waren daartoe belangrijke financiële middelen nodig.

Anderzijds kan de Vlaamse Gemeenschap aan de NCC jaarlijks slechts een beperkte dotatie ter beschikking stellen.

Wetende dat het opvoeren van de dotatie wellicht automatisch een analoge reactie zou uitlokken van Franstalige zijde ten opzichte van de FCC, heeft de Vlaamse Gemeenschap een aantal initiatieven die van levensbelang zijn voor de Nederlandstalige Brusselse Gemeenschap zelf ten laste genomen: wij denken aan de uitbouw en het onderhoud van Trefcentra en jeugdhuizen.

Het is evenwel absoluut vereist dat de strikt noodzakelijke middelen voor de werking van de NCC na een ernstige evaluatie, ook zouden gehonoreerd worden. Zo komt het ons voor dat het deficit van 14 miljoen frank dat verleden jaar is ontstaan, zonder verwijl aan de NCC zou toegekend worden.

Anderzijds dringt de verdere uitvoering van het zogeheten Peuterplan

F. Bosmans

zich op. De Vlaamse Executieve besliste op 29 juli 1981 daartoe een toelage toe te kennen van 187 miljoen frank, volgens een vijfjarenplan, gespreid over de jaren 1981 tot 1985. Ingevolge opmerkingen vanwege de Inspectie van Financiën bleef de uitbetaling van de toelagen voor 1983 en 1984, hetzij tweemaal 40 miljoen frank, tot heden onuitgevoerd.

U zult begrijpen, mijnheer de Minister, dat wij graag bevestiging zouden krijgen dat een oplossing aan dit probleem in het vooruitzicht kan worden gesteld.

Ik wil mijn uiteenzetting in verband met de NCC afronden met te wijzen op de toepasbaarheid van de uitgevaardigde decreten te Brussel.

Vrij algemeen werd rekening gehouden met de specifieke situatie in Brussel.

Er zijn evenwel twee uitzonderingen :

– enerzijds de moeilijkheden die rijzen inzake de uitbouw en het gebruik van de sportinfrastructuur, aangezien vanuit de Vlaamse Gemeenschap geen regeling voorhanden is voor de rechtstreekse betoelaging van sportverenigingen ;

– anderzijds de onuitvoerbaarheid van de decreten van de Vlaamse Gemeenschap inzake de monumenten en de landschapszorg en de bescherming van het roerend kunstbezit.

Mede als beleidsverantwoordelijke in de betrokken gemeente wil ik nogmaals de aandacht van de Minister van Cultuur vestigen op de beroering die is ontstaan bij de bevolking in het gebied waar de BRT van plan is een driehonderd meter hoge zendmast te bouwen ter vervanging van de omgewaaide mast te Waver. Ik wil erop aandringen dat ter zake de wettelijke en normale procedure wordt gevolgd en dat voor iedere beslissing een ernstig onderzoek wordt verricht naar de aanwending van meer vooruitstrevende technologieën inzake communicatiemogelijkheden, in het bijzonder het gebruik van satellietuitzendingen.

Wij zijn van oordeel dat Vlaanderen

ook op dat gebied niet achter mag blijven. Wellicht kan het standpunt in deze gelegenheid nog niet definitief worden bepaald maar wij kijken met belangstelling uit naar het antwoord dat u op deze vragen en beschouwingen **zou** geven. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal deze uiteenzetting over de begroting van Cultuur zo beknopt en concreet mogelijk houden en achtereenvolgens handelen over de problemen rond de begroting, onze visie over de standpunten van de Minister en besluiten met een aantal specifieke aandachtspunten. Ik zal het echter niet hebben over de schone kunsten, de mediaproblemen, het toerisme, het operabeleid en de sport, waarover andere leden van onze fractie het woord zullen nemen.

Mijnheer de Minister, zou ik door de Voorzitter van mijn fractie niet zijn opgevorderd om de mij opgedragen taak te vervullen, zou ik nu als lid van mijn culturele vakbond zijn opgestapt in een protestbetoging te Gent, samen met vele culturele werkers en werknemers uit alle sectoren van het economisch leven om te protesteren tegen het Spaarplan van de nationale Regering en de nadelige gevolgen ervan voor de Vlaamse regio. Ik ben hier omdat mijn plaats als lid van de oppositie inderdaad hier is om onder meer op een zo objectief en kritisch mogelijke manier de begrotingsvoorstellen te ontleden die de basis zijn van het cultureel beleid dat u wenst te volgen.

Ik voel mij ietwat onzeker. Voortgaande op uw beleidsverklaring, uw toelichting bij de begroting en verklaringen aan de pers ben ik met een aantal van uw inzichten blij, hoewel een aantal andere uitspraken mij ongerust maken omdat ze fundamenteel ingaan tegen onze visie over kunst en cultuur en over de rol die de overheid daarin als drijvende en ondersteunende kracht moet spelen. Ik ben dus geneigd u als nieuw én jong Minister krediet te geven – denkend aan de periode van Minister Van Mechelen om

uw jeugdige aanpak en overmoed terug te vinden, maar wij zullen kritisch toekijken en u stap na stap volgen bij de concrete uitvoering van uw intenties om zo nodig hard te counteren als we het grondig oneens zouden zijn.

Mijnheer de Voorzitter, eerst enkele woorden over de begroting zelf. Het zal hier wel al zijn gezegd maar ik betreur sterk de globalisering van de uitgavenbegrotingen die, wegens de versnippering over verschillende commissies dan nog, onmogelijk in de context van één globaal cultuurbeleid kan worden behandeld. Het feit dat de stemmingen, ook deze over de amendementen, slechts indicatief waren, ontkracht het controlerecht van de leden van de Raad en werkt demotiverend.

Een ander zwak punt is de controle op de dotaties aan de parastatalen en andere instellingen. De beperking van de tijd beschikbaar voor de bespreking maakte dat de vier dagen, die onze Commissie aan het debat kon wijden, onvoldoende waren om alles grondig te bespreken.

Zo zijn we, ondanks de inspanningen van de Minister en zijn Kabinet – u merkt dat ik objectief blij – over de belangrijke post van de investeringen heengegleden.

Wat ten slotte de weerslag van het Spaarplan van de nationale Regering op onze begroting is, blijft nog in grote mate een raadsel. Indien collega De Batselier met zijn interpellatie van maandag jongstleden gelijk heeft, maken we ons wellicht niet ten onrechte zorgen over de weerbaarheid van de Gemeenschapsminister van Cultuur om te weerstaan aan de druk van zijn collega's van de Vlaamse Executieve wanneer zou blijken dat ook zij moeten inleveren.

Is u daarom zo druk op zoek naar alternatieve manieren van financiering, mijnheer de Minister, en kan u ons nu reeds zeggen op welke posten in cultuur moet worden besnoeid ? De verklaring van de Voorzitter van de Executieve dat hij reeds de toezegging heeft dat er voor de begroting 1986 niets wezenlijks verandert, maakt ons des te ongeruster voor de negatieve weerslag op de begroting van volgend

Seeuws

jaar.

Zo kom ik dan tot de beleidsbeginnelen van de Gemeenschapsminister van Cultuur.

In een recent kranteninterview aan de ontbijttafel – één van de verschrikkelijke uitvloeisels van onze jachtige tijd – lezen we dat de Minister vindt dat er niet per definitie te weinig geld is voor cultuur en dat het dan niet nodig is het budget te vermenigvuldigen met 2 of 3, zoals sommigen voorstellen.

Wij zijn daar niet zo zeker van als we rekening houden met buitenlands onderzoek dat bewees dat elke frank investering in de culturele sector met dezelfde factor moet worden verhoogd en bovendien met het feit dat het sociaal-cultureel bedrijf erg arbeidsintensief is en elke investering ook nieuwe banen schept.

Daarenboven, zegt de Minister, is investeren in cultuur niet uitsluitend de opdracht van de overheid. Hij pleit hierbij onomwonden voor het nauwe betrekken van de private sector. Hier krijgen we dan meteen het beproefde liberale axioma van het ontvetten van de Staat door alternatieve financieringswijzen zoals sponsoring, tax-shelter en het mecenaat.

Het verhaal van de Minister als zou de Staat nu de rol van het Middeleeuws mecenaat hebben overgenomen overtuigde ons ter zake niet erg. Wij zijn niet a priori tegen een inbreng van de private sector en in sommige welbepaalde gevallen van de gebruikers, maar de subsidiërende rol van de overheid is, ten eerste, regelend bedoeld en, ten tweede, verzekert het de onmisbare continuïteit van het beleid.

De twee grote bezwaren, die voor ons blijven gelden, tegen een eventueel vervangen van overheidsinbreng door sponsoring bijvoorbeeld, is de grote mate van onzekerheid en daardoor ook het reële gevaar van inmenging in de programmatie.

Minister P. Dewael : Mag ik hier even op inpikken ? Zoals ik in de Commissie uitdrukkelijk heb gezegd is over-

heidssubsidiëring één zaak en private financiering een andere. Ik vecht de stelling aan dat ik, om als overheid aan mijn verplichtingen te kunnen ontsnappen, een beroep zou doen op private financiering. Zelfs al moest het budget het dubbele bedragen van hetgeen het vandaag vertegenwoordigt, dan nog zeg ik dat de private sector „to be a good citizen” een taak en een verantwoordelijkheid heeft inzake de financiering van cultuur. Dat is mijn stelling.

De heer W. Seeuws : Dat is uw stelling, mijnheer de Minister, maar de praktijk wijst uit dat dikwijls in geval van private inbreng, de druk op de overheid om haar verplichtingen na te komen verzwakt en wegvalt.

De Minister wil ook een evaluatie van de decreten en besliste reeds het theaterdecreet te herzien. Ook hier zijn wij van oordeel dat dit kan, maar dan op basis van een ernstige en onafhankelijke, deskundige evaluatie, liefst zelfs op basis van tegensprekelijk wetenschappelijk onderzoek. Ik weet waarom ik dit zeg. Daarvoor zou er eerst een herverdeling moeten gebeuren van de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek, die grondwettelijk aan elk van de gemeenschapsmateries werden toegewezen, maar die quasi allemaal in die ene kille „Flanders' Technology-ijzeren hand” van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve is samengebalde. Om te weten wat daarmee gebeurt moeten we de wekelijkse berichten lezen van het Vlaams Economisch Verbond. Die weten precies wat er met onze sector gebeurt, maar het gaat zeker niet naar de „zachte sector” toe ; daarvoor is het rendement te onbeduidend.

Het is nochtans erg nodig om bijvoorbeeld ook de interactie onderwijs-vorming-cultuur wetenschappelijk te begeleiden en de resultaten te evalueren, vooraleer men ter zake nieuwe opties neemt. Dan zouden de Ministers van Cultuur en Onderwijs nu niet voor de moeilijkheid staan om het begrip „vorming” in te vullen en in te passen in de bestaande educatieve systemen.

De wetenschappers hebben trouwens blijkbaar minder last om nieuwe dere-

gulerende modellen van flexibele arbeidsschema's uit te denken, dan meteen de gevolgen ervan te onderzoeken op de gedwongen, nieuwe vrije tijd die hierdoor ontstaat en op de noodzaak van aangepaste modellen voor even flexibele vormingskansen naast én buiten de school en in samenwerking met het hiertoe te reorganiseren vormingsaanbod.

Tot daar, mijnheer de Minister, een aantal, wellicht al te persoonlijke bedenkingen, bij uw culturele inzichten zoals ik ze heb menen te onderkennen.

Ik besluit dan ook met vragen rond een aantal concrete problemen.

Ten eerste, wat betreft de sociaal-culturele activiteiten in Brussel, stellen wij vast dat er, buiten de NCC-dotatie, een bedrag van 12,2 miljoen frank ter beschikking werd gesteld.

Het is wel verwonderlijk dat hiervan méér dan de helft – 6 miljoen frank plus huurtoelagen – naar de VZW „Dienst ter Bevordering van de Culturele Uitstraling voor Brussel” gaat.

Mijnheer de Minister, mag ik u vragen welke de activiteiten zijn van deze VZW en waarom het grootste gedeelte van de subsidies op de post 01.01.02 van de sectie 40 naar de DTB gaat.

Moeten wij in dit verband dan inderdaad niet eerder spreken van een onrechtstreekse toelage aan die andere VZW Vl-Anders, vermits de DTB haar lokalen ter beschikking heeft gesteld van het secretariaat van Vl-Anders.

Ten tweede, wat betreft het veel besproken experimentenplan „basis-educatie” stel ik met genoeg vast dat het – wellicht ingevolg de vele interventies – in zijn nagenoeg oorspronkelijke vorm behouden blijft, althans wat **1986** betreft ! Wij rekenen er echter op dat dit ook in 1987 en in 1988 het geval zal zijn.

Kan de Minister ons de garantie geven dat ook de uitbreiding van het experimentenplan in 1987, van 5 naar 7 experimenteerplaatsen en met regionale steunpunten, behouden blijft ?

Wij betreuren weliswaar dat de meerderheid ons amendement niet heeft

Seeuws

aanvaard om opnieuw een eigen kredietlijn voor het experimentenplan te voorzien.

Om die meerderheid de kans te geven haar weigering, te herstellen hebben wij ons amendement opnieuw ingediend, tenzij de Minister een uitgesplitst krediet aanvaardt voor de basis-educatie ?

Ten derde, wat betreft de Openbare Bibliotheken vragen wij aan de Minister wanneer de schikkingen worden getroffen voor de verdere automatisering van het bibliotheekwezen, zoals beloofd. Een verhoging met ten minste 5 miljoen frank zal nodig zijn indien men werk wil maken van de verdere automatisatie.

Ook de 519 miljoen frank voor de weddetoelagen van het leidend en technisch personeel van erkende en openbare gemeentelijke bibliotheken zal niet voldoende zijn, rekening houdend met het feit dat vijf nieuwe bibliotheken werden erkend — waaronder de bibliotheek van Brussel die vele miljoenen frank vergt — en negen bibliotheken een rangverhoging krijgen.

Ten vierde, de Nederlandstalige toneelkunst wordt sinds jaren onvoldoende betaald. Dit jaar gaat er weer acht miljoen frank verloren. Een minimum toelage van 480 miljoen frank komt zelfs niet ter sprake. Anderzijds, wordt in de regeerverklaring en in de beleidsverklaring van Minister Dewael de tewerkstelling vooropgesteld. Wat wordt ter zake dan gedaan ? De realiteit is dat vijf toneelgroepen worden geschrapt. Zij moeten hun subsidies halen uit de projectenpot, samen met een reeks andere, niet erkende gezelschappen. Met slechts 20 miljoen frank voor de projectenpot kan er natuurlijk geen sprake zijn van een ernstige, projectmatige subsidiëring.

Met andere woorden, gezelschappen zullen verdwijnen, acteurs en technisch personeel worden werkloos.

Ten vijfde, op de sectie 46 — Letteren en Dramatische Kunsten — is een toelage aan receptieve productiecentra

voor toneel en andere podiumkunsten belope van 4 miljoen frank voorzien.

Zo zijn receptieve subsidies voorzien voor de als dusdanig erkende productiecentra PROKA, Limelight, STUC en het Nieuwpoorttheater.

Deze lijst van gegadigden zou echter niet strikt beperkt zijn en er zouden in dit verband geen definitieve beslissingen zijn gevallen.

Mijnheer de Minister, voor een keer wil ik de werkwijze van mijn Antwerpse vrienden volgen, door een warm pleidooi te houden voor de erkenning van het uitzonderlijk sociaal-cultureel centrum Vooruit te Gent, dat als een enig, niet-gesubsidieerd en toch prachtig vernieuwd receptief theater bij uitstek, onder de meest verscheidene vormen fungeert.

Het centrum Vooruit is een ver buiten onze grenzen bekend geraakt en fel geprezen cultureel centrum waar het dagelijks broeit van binnen- en buitenlandse, vooral experimenteel theater en andere podiumkunsten.

Wat betreft sectie 95, de dotatie aan de NCC, hebben wij twee vragen.

Ten eerste, wanneer zal de Commissie ad hoc worden opgericht met bedoeling de NCC door te lichten, zoals gevraagd bij de bespreking van de begroting in de Commissie ?

Ten tweede, binnen de NCC zijn medewerkers werkzaam voor de VZW VI-Anders. Kan dat wel ? Is dat wetmatig ? Wat zijn de personeelskosten en waar verschijnt dat op de NCC-begroting ?

Mijnheer de Voorzitter, ten slotte wens ik nog een principiële vraag te stellen in het kader van de tewerkstelling.

Gelet op de regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve en de beleidsverklaring van de Minister van Cultuur, waar men het heeft over het scheppen van vaste werkplaatsen, vragen wij aandacht voor de bedreiging van de tewerkstelling in de sociaal-culturele sector.

De behandeling van BTK- en

DAC'ers in het spaarplan is onaanvaardbaar.

Wij weten welke de tussenkomsten zijn die men voorziet voor de BTK-en DAC-loonkosten. De maatregel is voor de sociaal-culturele en welzijnssector, die, ongelukkig genoeg, steunt op het werk dat geleverd wordt door BTK'ers en DAC'ers, zeer nadelig. Zolang er geen effectieve maatregelen worden genomen om de nepstatuten te vervangen door vaste tewerkstelling — wat de bedoeling was als ik goed heb begrepen uit de uiteenzetting van de Minister van Cultuur — is het onaanvaardbaar dat er zulke drempels worden ingebouwd. Het is duidelijk voorspelbaar dat allerlei waardevolle initiatieven zullen verdwijnen en dat horden BTK'ers en DAC'ers weer als volledige werklozen naar het stempellokaal zullen worden gestuurd.

Mijnheer de Voorzitter, dat mijn toespraak in dit debat langer heeft geduurd dan de mij toegewezen twintig minuten heeft wellicht te maken met de grote verscheidenheid van onze bonte culturele wereld.

Mijnheer de Minister, velen zijn boos op u, trouwens niet altijd ten onrechte, over uitspraken of daden die erg dogmatisch aandoen. Anderen wachten met gereserveerd vertrouwen af.

Weet echter dat de „zachte” sector ook „hard” kan toeslaan. Wij zullen uw handelingen nauwgezet volgen en gepast reageren als het nodig is. **(Aplaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer M. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting zal vooral handelen over het toerisme.

Allereerst dank ik de Minister omdat hij de Commissie de gelegenheid heeft geboden een gesprek te voeren met de Voorzitter en de Commissaris-generaal van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

Ik waardeer het ook dat wij de gelegenheid hadden de beleidsnota over toerisme te bespreken.

Desutter

Zoals u weet bestaat er in de toeristische sector een onderscheid tussen de economisch-toeristische en de culturele aspecten. Dit zal u niet beletten om samen met het Commissariaat-generaal een goed toeristisch beleid te voeren. Dit veronderstelt echter middelen, zowel qua financiering als qua personeel.

Van de 28 mensen die op dit ogenblik werkzaam zijn op het Commissariaat-generaal houden er 25 zich bezig met statuten, infrastructuur, boekhouding en dergelijke, zodat er amper 3 overblijven voor de eigenlijke promotie, wat toch de eerste en voornaamste taak is van het Commissariaat-generaal. Een dergelijke verhouding vinden wij trouwens ook terug in het budget waar slechts 23 procent van de gelden bestemd is voor promotie en al de rest voor administratieve kosten.

Wij weten dat het personeelsbestand zal worden aangevuld. De vraag is alleen met welk personeel. Zal het professioneel personeel zijn, of amateurs? Zullen het geschoolde mensen zijn, die weten wat de toeristische sector is, en vooral, zullen zij meertalig zijn? Nu zijn er enkele mensen werkzaam op de dienst die Nederlanders kennen en alleen van Frans enkele noties hebben. Een van de eerste vereisten voor het personeel van het Commissariaat-generaal is dat zij professioneel zijn en zeker meertalig.

De financiële middelen zijn karig. Een gecoördineerde en professionele promotie moet ons toeristisch product in het buitenland bekend en aantrekkelijk maken. Daarvoor zijn financiële middelen nodig. Om een imago op te bouwen op één markt in het buitenland heeft men er gedurende zeven jaar 70 miljoen frank nodig, om 70 procent van de markt te bestrijken.

Ons land besteedt amper vijf miljoen frank per land. U begrijpt dat wij daarmee weinig aan echt toeristische promotie kunnen doen.

Zo besteedt Ierland 132 miljoen frank uitsluitend voor de promotie op de Britse markt. Wat doen wij daar dan met 7 miljoen frank? De huidige budgetten zijn totaal onvoldoende en ik

reken er stellig op dat zij gedurende de komende jaren zullen worden aangepast.

Wanneer door de overheid een ernstige aanpassing of een inspanning wordt gedaan, ben ik ervan overtuigd dat ook de privé-sector zal volgen. Alle belangengroepen, zowel uit de toeristische sector als uit de economische, financiële, industriële en culturele kringen zullen graag medewerken om globaal de promotie te financieren ten einde Vlaanderen in het buitenland actief te promoten. Dit gebeurt nu nog altijd veel te gespreid en afzonderlijk. Ik denk bijvoorbeeld aan de oprichting van een Vlaams huis in New York, waarbij zelfs aan het toerisme niet werd gedacht. Ik weet dat in dat verband inspanningen worden gedaan, onder andere in de Verenigde Staten, waar Sabena en American Express samen met het Commissariaat-generaal en het OPT aan promotie zullen doen. Wij zijn echter nog ver af van wat bijvoorbeeld in Nederland gebeurt. Daar streeft men er naar om binnen enkele jaren een 50/50 verdeling te bereiken inzake toeristische promotie, dit wil zeggen dat evenveel geld van de private sector als van de overheid afkomstig zal zijn. Ik meen te weten dat elke sector 30 miljoen gulden zal inbrengen. Daar zijn wij dus nog een eindje van af.

Wanneer men te weinig middelen heeft, moet men ze ook goed gebruiken. Dit kan gebeuren via persoonlijke contacten en relaties, via radio en televisie.

Ter zake stel ik mij toch vragen in verband met het beleid van het Commissariaat-generaal voor Toerisme. Ik verneem namelijk dat de Süd Deutsche Rundfunk gedurende zeven dagen een promotie wilde voeren in Vlaanderen en dat de toestemming daarvoor gewoon werd geweigerd. Dit werd gelukkig opgevangen door de Federatie van Steden en Gemeenten en door de Provinciale Federaties. Zeer onlangs vernam ik ook dat een Japanse TV-ploeg gedurende vijf dagen ons land wilde doorkruisen en dat ook dit werd geweigerd. Wanneer men weet dat dertig seconden uitzending meer dan 200.000 frank kosten dan meen ik dat de promotie via een

Japanse televisieploeg toch een unieke kans is. Ik begrijp de politiek van het Commissariaat-generaal ter zake helemaal niet, die naar het schijnt de journalisten zou willen doen betalen. U weet toch ook dat onze toeristische journalisten worden uitgenodigd naar Sri Lanka en andere, voor bepaalde mensen zeer aantrekkelijke gebieden. Het is bijgevolg ondenkbaar dat wij de journalisten zouden doen betalen.

Het Commissariaat-generaal is gesticht om commercieel te werken. Het blijkt echter dat men ook daar enigszins de zaken afremt, daar waar onze Franstalige collega's in het OPT prachtig werk verrichten via Belsud. Men wilde hier het commercieel aspect enigszins afremmen omdat men van mening was dat dit niet zodanig de taak was van het Commissariaat-generaal, maar ik herhaal dat het daarvoor precies werd opgericht.

Men moet ook inzien dat naast de promotie ook de distributie en het verkopen van de producten een belangrijke opdracht is. Daarvoor moet men producten hebben. Die producten zijn er en worden gemaakt door de Provinciale Federaties, maar men moet ook aan de potentiële klant de mogelijkheid bieden om ze gemakkelijk te kopen of te bestellen. Dat is een aspect dat nog veel te veel wordt veronachtzaamd. Mijnheer de Minister, promotie is voor 50 procent onrendabel wanneer er geen producten zijn en er geen distributie is.

Ik zou even willen ingaan op enkele losse elementen, onder meer het technisch comité van steden en gemeenten. U kent mijn stokpaardje. De kust vertegenwoordigt 51 procent van alle dagtochten van de Belgische bevolking en 73 procent van alle overnachtingen in Vlaanderen, maar de kustgemeenten zijn nog altijd niet vertegenwoordigd in het technisch comité, tenzij via Veurne of Poperinge. Hoe aantrekkelijk deze gemeenten in het hinterland ook zijn, wij rekenen ze niet echt tot de kustgemeenten. Ik denk dat in de nabije toekomst daaraan toch enige wijziging kan worden gebracht.

Het congresstoerisme is een zeer belangrijk element.

Desutter

Het is u bekend dat op het gebied van de internationale congressen België de vijfde plaats bekleedt op wereldniveau, Brussel zelfs de derde plaats van de internationale congressteden onmiddellijk na Parijs en Londen. Elk jaar is er een wereldcongres van de reisagenten. Dit ging vorig jaar door in Rome en dit jaar in Singapore. Ik denk dat een inspanning moet worden gedaan om bijvoorbeeld dit congres in ons land te laten plaatsvinden. Wanneer wij hier vijf à zesduizend reisagenten kunnen ontvangen is dit, volgens mij, de best mogelijke manier van promotie voeren voor ons land.

In de Commissie hebben wij gehan-

deld over het statuut van de reisbureaus. Ik vraag in het bijzonder uw aandacht voor dit probleem want, naar mijn oordeel, verkeren wij terzake in de complete onwettelijkheid. Men steunt zich nog op het vroegere koninklijke besluit dat door het decreet werd afgeschaft. Het decreet wordt toegepast, maar er bestaan geen uitvoeringsbesluiten. Ik weet dat het decreet wordt betwist door het Arbitragehof maar ik vraag u toch, mijnheer de Minister, op die uitspraak niet te wachten en zo vlug mogelijk maatregelen te nemen opdat de reisbureaus in het Vlaamse land een degelijke en onbetwistbare erkenning zouden krijgen.

Mijnheer de Minister, ik vraag ook uw

aandacht voor het toerisme voor jongeren via het steunen van jeugdherbergen.

Op het gebied van de vakantiespreiding is in ons land nog niets gebeurd. De kust en ook het binnenland hebben in de maanden mei en juni een grote toeloop gekend van toeristen. De kust en de kunststeden werden overspoeld door Luxemburgers en Duitsers. Dit komt omdat men in Luxemburg een volle week en zelfs 14 dagen vakantie had in de maand mei en omdat in Duitsland de vakantie reeds begonnen was half juni zodat deze mensen profiteren van de goedkope mogelijkheden die thans worden geboden. Ik meen, mijnheer de Minister, dat de vakantiespreiding een beleidspunt is waaraan u veel aandacht dient te besteden. Trouwens, u weet dat de vakantieparticipatie in ons land zeer laag ligt, vergeleken met de Scandinavische landen waar 80 procent wordt bereikt. Op de 8 miljoen Zweden gaan er 6 miljoen met vakantie. Voor de Denen en de Noren ligt die vakantieparticipatie in dezelfde verhouding. Wij stellen vast dat op onze Vlaamse markten het aantal Scandinaven jaarlijks met 20 procent stijgt. Er is dus ook op dat vlak nog heel wat te doen.

Tot slot, mijnheer de Minister, wens ik uw aandacht te vragen voor de hotelsector, de hotelpremie en de daaraan verbonden brandveiligheidsattesten die worden vereist. Ook deze zaak wordt betwist tussen de nationale Regering en de Vlaamse Executieve. Ik geloof dat u niet hoeft te wachten op een nationaal initiatief. U kan de steden en gemeenten aanzetten hun reglement goed te keuren. Dit hoort tot de bevoegdheid van de steden en gemeenten. Er zijn steden en gemeenten die dit reeds hebben gedaan, andere willen het niet doen omdat hun reglement allicht afwijkend kan zijn. Er zijn nog andere aspecten die van stad tot stad verschillen. Ik denk bijvoorbeeld aan de financiën. Er zijn gemeenten die hun financieel beter doen dan andere.

Het kan ook zijn dat men op het vlak van de brandveiligheid andere normen en reglementen heeft. Indien de gemeenten een reglement hebben, kan men verder de premie toekennen en dat zou voor de sector een goede zaak zijn.

Naast zijn verslag over de begrotingsmaterie cultuur verzocht de heer F. Bosmans (CVP) tevens om aandacht voor het behoud van tewerkstelling in de cultuursector, de culturele infrastructuur o.a. in de Brusselse randgemeenten, de financiële moeilijkheden van de NCC en de in uitzicht gestelde BRT-zendmast ten zuiden van Brussel

Desutter

Tot daar enkele beschouwingen inzake toerisme. Mijnheer de Minister, proficiat voor wat u deed. Doe zo voort ! (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Gemeenschapsminister, geachte collega's, bij de bespreking van deze cultuurbegroting is het geenszins onze bedoeling terug te komen op de gedetailleerde bespreking van de onderscheiden begrotingsposten welke in de Commissie voor cultuur heeft plaats gevonden en waarvan men de weerslag kan vinden in het deelverslag van collega Bosmans; bespreking welke trouwens in een zeer goede sfeer is verlopen.

Wij, willen integendeel trachten onze eigen visie op het cultuurbeleid tegenover de Minister te formuleren, derwijze dat hij – na toetsing aan zijn eigen opvattingen – er wellicht enig profijt kan uit trekken en alleszins met het opzet een zinnig gesprek over het te voeren cultuurbeleid mogelijk te maken.

Opdat we niet naast mekaar zouden praten, lijkt het me aangewezen dat ik u omschrijf wat voor ons cultuur en beleid ter zake betekent.

Aan het begrip cultuur geven wij de brede inhoud die daaraan door de Franse Cultuurminister Jack Lang met instemming van vele anderen werd toegekend op de Unesco-Wereldconferentie van 1982 te Mexico over de culturele politiek :

„– Cultuur dient omschreven als de onderscheiden en specifieke kenmerken, de denk- en leefwijze van iedere persoon en van gans de gemeenschap.

– Cultuur omvat dus de kunstscheping, de verspreiding van kunstwerken sport en spel, de openluchtactiviteiten evenals de bijzondere leefwijze waardoor een gemeenschap en haar leden uitdrukking geven aan hun gevoel van schoonheid, harmonie, hun wereldvisie alsook hun wijze van wetenschappelijke technische arbeid en de beheersing van hun natuurlijke omgeving.

– Cultuur is de eigenschap van de mens om over zichzelf na te denken.

– Cultuur is een geheel van kennis en waarden die niet het voorwerp zijn van een specifiek onderricht en waar toch ieder lid van de Gemeenschap weet van heeft.”

Uit wat voorafgaat volgt dat cultuur dus zeker niet mag worden gezien in de beperkte zin van schone letteren, schone kunsten, literatuur en filosofie. Bovendien stellen wij dat de afweziging cultuur en kunst een vals probleem is. Het één is immers oorzaak en gevolg van het ander. Cultuur en kunst zijn onafscheidelijk in één geheel verweven en verbonden.

Grof vereenvoudigd, maar wel praktisch zouden wij kunnen stellen dat cultuur voor ons al datgene is wat de eerste nooddrift van de mens – eten, drinken, kleding en een dak boven het hoofd – overstijgt. Of nog hetgeen wij beleven buiten slapen, pendelen en werken, cfr. métro, boulot, dodo. Beter nog al wat te maken heeft met vrije tijd, creativiteit, ontspanning en menselijke contacten, kortom met leefstijl en levensritme. Het ligt voor de hand dat wij aldus het fameuze begrip „convivialiteit” van Ivan Illich zeer dicht benaderen.

Belangrijk ook is dat wij bij het nadenken over cultuur rekening zullen houden met volgende drie dimensies :

– cultuur als individuele beleving, creatie, vertolking en receptie ;

– cultuur als groepsbeleving, ervaring van een hele gemeenschap of van een deelgroep ervan ;

– cultuur als erfgoed : monumenten, literatuur, museumstukken.

Tot slot van deze uitweidingen in verband met het begrip cultuur toch nog even een ietwat filosofisch hoogstandje. Als streven naar verheffing, vooruitgang en ontplooiing is cultuur het zoeken naar en het vinden van het ware, het goede, het schone, de orde, de verlossing, dit is het transcenderen van de onmiddellijke belevingswereld.

Wat is dan voor ons beleid ? Het beleid is de verantwoordelijkheid te beslissen over zaken waarvoor men bevoegd is. Daarvoor moet men :

– die zaken kennen ;

– er een visie op hebben, met andere woorden weten wat men wil, wat men goed of slecht vindt, wat men wenst te behouden, wat men wil veranderen of vernieuwen, welke nieuwe dingen men wenst in te stellen ;

– beslissingen nemen, kunnen en durven kiezen en prioriteiten vastleggen.

Beleid in een democratie veronderstelt noodzakelijk raad inwinnen, advies vragen en inspraak verzekeren. Een goed beleid verantwoordt ook zijn beslissingen.

Mijnheer de Minister, waarom is cultuur en cultuurbeleid voor ons belangrijk ?

Cultuur is voor ons een prioritair terrein om er een beleid voor uit te stippen en wel om volgende goede redenen.

1. Zonder schroom mogen wij de stelling van Prudens van Duyse „De taal is gans het volk” verruimen tot : „De cultuur is gans het volk”. Met andere woorden, de cultuur is precies wat de identiteit, de eigenheid van ons volk uitmaakt. Met haar staat of valt onze eigenheid, ons verder bestaan als herkenbaar en erkenbaar volk in de wereld.

2. De herleving van ons nationaal zelfbewustzijn, ons bevrijdingsnationalisme en ons volksnationalisme vinden hun oorsprong in de cultuurgist van de vorige eeuw. Zonder deze zuurdesem ware er geen wederopstanding geweest. Het overleven van cultuurbewegingen heeft onze nationale ontvoogdingsstrijd mogelijk gemaakt. De eerste inzet van deze strijd was duidelijk het behoud van onze cultuur en het verwerven van de autonomie om er zelf voor te zorgen. De strijd voor het verdere zelfbestuur kwam slechts later op gang.

3. In de hedendaagse tijd is en wordt cultuur een stijgende behoefte door de veranderde en steeds meer veranderende maatschappij, waarin wij leven. Een reeks fenomenen die daartoe bijdragen tekenen zich duidelijk af.

Naar het jaar 2000 toe worden wij geconfronteerd met een steeds toenemende vrije tijd en dit bij gelijkblij-

De Beul

vende of zelfs afnemende gezinsbudgetten. Dit fenomeen wordt en zal nog versterkt blijven door de werkloosheid, die men niet zal kunnen uitschakelen omdat het arbeidsvolume verder zal dalen, terwijl het aantal verbruikers ongeveer gelijk blijft en de technologie alsmaar produktiever wordt ; werkloosheid, die bovendien slechts recht geeft op een beperkt vervangingsinkomen. De toenemende vrije tijd zal moeten worden beleefd met beperkte financiële middelen. Onze prestatie maatschappij zal evolueren – voor vele jongeren is dit nu reeds het geval – in de richting van een maatschappij van rustig leven met voorrang voor immateriële en persoonsgebonden behoeften. De mensen zullen zich introverter opstellen, met meer aandacht voor affectieve en menselijke waarden. „Leven om te werken” maakt geleidelijk plaats voor „werken om te leven”. De kwaliteit van het leven komt vooraan. „Time is money” zal meer en meer worden „Time is culture”.

– De blijvende en allicht toenemende werkloosheid zal hoofdzakelijk moeten worden opgevangen buiten de harde sectoren. De zachte culturele sector wordt dus een arbeidsreservaat.

– De toenemende deconfessionalisering vraagt om opvulling met andere al dan niet spirituele bezigheden. Hier ligt een terrein braak dat men niet goedschiks kan overlaten aan dubieuze sekten of aan commerciële hersenspoelers.

– De overinformatie en de platte amusementsindustrie die via media, promotie en commercie de mensen lusteloos, onzeker en onbewust ‘maken, vragen om een correctief, dat moeilijk buiten de cultuur kan worden gevonden.

– In een tijdperk van „de wereld ons dorp” is het psychologisch niet mogelijk zich in „de eigen dagdagelijkse omgeving „goed in zijn vel te blijven voelen” zonder cultuur.

– Oververzadiging aan materiële goederen en gadgets zal hoe dan ook de niet-materiële goederen en dus de cultuur in het bijzonder in belang doen toenemen.

Hoe gaat het met onze cultuur ?

Niet zo best vinden wij, want zij is in gevaar. Onze culturele verworvenheden worden inderdaad bedreigd en nog niet zo weinig.

1. Onze eigen identiteit en culturele integriteit worden vooral bedreigd door het angelsaksische cultuurimperialisme, hetgeen zich duidelijk laat gevoelen op het vlak van de media, die meer en meer door multinationals worden beheerst.

2. Ook de geringe en dan nog gebrekkige samenwerking met onze taalgenoten uit Nederland vermindert onze weerbaarheid. De minimalistische interpretatie en dienovereenkomstige uitvoering van het Taalunieverdrag zijn betreurenswaardig.

3. Bij de huidige crisisbudgettering blijft cultuur steevast het kind van de rekening. Alle aandacht gaat naar de economie en naar de zogenaamde nieuwe technologieën.

4. In tegenstelling tot de zeventiger jaren groeit terug de onverdraagzaamheid onder het mom van onvrede met het Cultuurpact. Dit pact mag dan wel een slechte oplossing voor onze problemen inake verdraagzaamheid en pluriformiteit voorstellen, maar het is voor onze ziekverzuilde gemeenschap nog steeds de minst slechte oplossing.

5. Ons onderwijssysteem en ons apparaat van sociaal-culturele begeleiding schieten blijkbaar tekort om de leden van onze gemeenschap door algemene en permanente vorming te scholen tot ware „cultuuradepten”. Een stevige culturele basis is nochtans het enige afdoende tegengif voor nep-waarden, vervlakking en manipulatie.

6. De algemeen heersende en onbehaaglijk aandoende culturele vervlakking en de mediocriteit van vele van onze kunstenaars zijn niet van aard om cultureel weerwerk te bevorderen ;

7. De Westerse beeldcultuur ontwerkelijk kt onze identiteitsbeleving om te vervangen door een droomwerkelijkheid, die net als opium verlamend inwerkt op ons vermogen tot actie en reactie of erger nog die ons opzadelt met een gevoel van oppermachtige soevereiniteit, zoals de Amerikaanse schrijver Saul Bellow stelt, om ons geleidelijk te vormen tot de secundaire analfabeten van Hans

Magnus Enzensberger.

8. Het teloorgaan van oude zekerheden, de ontluistering van bepaalde mythes, de kater na de „golden-sixties”, de angst voor de nucleaire vernietiging van onze planeet, zadelt velen op met een soort doemdenken, erger dan bij een normale „fin-de-siècle-stemming”.

Mijnheer de Minister, wat zijn voor ons nu de vereisten voor een hedendaagse cultuurpolitiek ?

Wat mag de Vlaamse Gemeenschap, na ruim 150 jaar strijd om het behoud van zijn cultuur, in deze crisistijd verwachten van het cultuurbeleid ? Met andere woorden, welke dwingende eisen mogen wij stellen aan de hedendaagse cultuurpolitiek ?

Wij menen dat het er drie zijn : continuïteit, openheid, toekomstgerichtheid.

Continuïteit is belangrijk. Door het feit dat bijna het hele cultureel werk in Vlaanderen uit de Vlaamse beweging is gegroeid – denken wij maar aan het Willemsfonds, het Davidsfonds, het Vermeylenfonds, de Vlaamse Toeristenbond, de Stichting Lodewijk De Raet enzovoort – dient het cultuurbeleid rekening te houden met de tradities en bijzondere gevoeligheden uit het wederopstandings-tijdperk van onze Vlaamse Gemeenschap.

Volkszang, volksdans, zangfeesten en bedevaarten, die in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd een belangrijke rol hebben gespeeld, kunnen niet zomaar naar de voltooid verleden tijd worden verwezen. Deze volksmanifestaties kunnen perfect cultureel waardevol blijven, op voorwaarde dat ze qua inhoud en vormgeving mee-evolueren met de tijd en aandacht opbrengen voor de verandering van het wereldbeeld, voor de metamorfose van de maatschappelijke weefsels.

Continuïteit betekent ook dat oude, beproefde waarden worden bewaard en doorgegeven : de taal, het landschap, de natuur, het cultureel erfgoed, het gezinsmodel en een eeuwenoude onderwijservaring.

Het instandhouden van de continuïteit mag ons evenwel niet uit het oog doen verliezen dat de wereld niet is

De Beul

blijven stilstaan in 1918 of in 1944. Vooral de jongste decennia is het wereldbeeld enorm veranderd. Waarschijnlijk zitten wij nu in wat wij de historicus Johan Huizinga parafrazierend, zouden noemen „het herfsttij van het industriële tijdperk”, terwijl wij nog niet ten volle beseffen wat de postindustriële tijd ons zal brengen.

Johan Huizinga definieert het herfsttij der Middeleeuwen als volgt : „Het woekeren van oude, dwingende denkvormen over de levende kern der gedachte, het verdorren en verstijven van een rijke beschaving.”

Wij mogen de vergelijking gerust doortrekken en derhalve stellen dat een terecht cultuurbeleid niet maatschappij-bevestigend zijn kan. Het moet daarentegen in onvrede zijn met de realiteit, met de huidige wereld zelf. Het moet geloven dat verandering mogelijk is, dat de mens kan veranderen en het moet daarvoor opkomen, daarover prediken.

Nog belangrijker zijn openheid en toekomstgerichtheid.

Wie toekomstgericht wil werken, wie een toekomst wil verzekeren voor onze cultuur – en onze cultuur, dat is onze identiteit, dat zijn wij zelf, ieder van ons en allen samen, vergeten wij dat vooral niet – moet open staan voor wat rondom hem leeft, zal oog hebben voor een wereld en een maatschappij, die veranderd zijn en worden door wetenschappelijk onderzoek, nieuwe technologie die leidt tot een heel nieuw levenspatroon, het enorme impact van de massamedia, de onderwijsvernieuwing, de internationale politieke machtsverhoudingen – denken wij maar aan Europa dat niet langer het centrum is van de beschaafde wereld en aan de tegenstellingen niet alleen in oost-west-richting, maar ook noord-zuid – de ontkerkelijking, de verstedelijking, de mobiliteit, de emancipatie van de vrouw, de veranderende samenlevingspatronen zoals eenoudergezinnen, gewoon samenwonen, LAT-verhoudingen, homofiele paren, enzovoort.

Het cultuurbeleid moet met grote aandacht deze ontwikkelingen volgen en onze medeburgers begeleiden bij

het zoeken naar een inzicht en een houding daartegenover. Dat betekent dat slechts weinig onderwerpen taboe kunnen zijn. Dat betekent ook bijvoorbeeld overwegen dat ouders met grote kinderen in deze tijd geconfronteerd worden met problemen, waarvan hun eigen ouders niet eens het bestaan vermoed hadden, het drugprobleem onder meer.

Het cultuurbeleid moet dus inspelen op de noden, de waarden en de aspiraties van de Vlamingen die nu leven en nu op weg zijn naar de toekomst.

Een cultuurbeleid met oog voor continuïteit en openheid en gericht op de toekomst kan uiteraard niet zonder de daartoe vereiste inzet aan financiële en materiële middelen en het is dan ook godgeklaagd dat wij het vandaag moeten beleven dat een autonome Vlaamse Regering het bestaat jaar na jaar de cultuurkredieten te verminderen, zij het dit jaar relatief, derwijze dat de cultuurautonomie, die wij zo moeizaam verworven en pijnlijk duur met het verkwaselen van onze meerderheidspositie in de Belgische Staat betaald hebben, verwordt tot voorwerp van onze eigen schande.

Tegenover deze crisis waarin onze Gemeenschap zich bevindt, tegenover het dreigende identiteitsverlies is een agressieve cultuurpolitiek nochtans dringend noodzakelijk. En men moet daarbij geen uitvluchten zoeken waar ze niet te vinden zijn. Samen met Jack Lang, de Franse Cultuurminister zeggen wij : „Les Européens doivent se pénétrer de l'idée qu'investir dans la culture, c'est aussi investir dans l'économie”.

Een nog vrij recent gepubliceerd onderzoek van de universiteit van Amsterdam bewijst trouwens dat elke overheidscent voor kunst gespendeerd terugvloeit in de staatskas. Het subsidiëren van kunst komt voor de overheid dus eigenlijk neer op een nul-operatie.

In dit verband kijken wij met belangstelling uit naar de resultaten die we in het najaar mogen verwachten van de SERV-studie over de sociaal-economische betekenis van de culturele overheidsbestedingen in Vlaanderen.

Trouwens, wie zou durven te beweren dat investeren in een Vlaamse beeldindustrie economisch onproductief zou zijn ? Wat voor zin heeft het uit te pakken met Flanders' Technology en terzelfder tijd niet te investeren in het moderne medialandschap, domein bij uitstek van spits technologie ? Wie zou durven te beweren dat een gedurfde restauratiepolitiek in het domein van de monumentenzorg economisch niet te verantwoorden is ? Hetzelfde geldt voor de uitbouw en de valorisatie van ons toeristisch patrimonium, voor de toekomstgerichte opbouw van een eigentijds openbaar bibliotheekwerk enzovoort.

Men moet zich dus niet verschuilen achter economische argumenten. En zij die het globale tekort aan financiële middelen inroepen, handelen in wezen hypocriet, want zij weten dat de Vlaamse meerderheid in het nationale parlement bij het stemmen over de Rij ksmiddelenbegroting maar de moed moet hebben om recht te staan om alzo een einde te maken aan de uithongeringpolitiek die de nationale Regering voert.

De leden van deze Vlaamse Raad zouden in plaats van zich onledig te houden met masochistisch zelfbeklag, in het nationale parlement gezamenlijk een vuist moeten maken opdat wij de ons toekomende geldmiddelen zouden krijgen onder meer voor een agressieve cultuurpolitiek.

Een agressieve cultuurpolitiek moeten wij kunnen voeren omdat wij zoveel te verdedigen hebben, onder meer :

– onze kunstenaars, die we de rol moeten kunnen laten vervullen, die typisch is voor de kunstenaar kritiek op de machtsuitoefening in om het even welke vorm, marginaal ten opzichte van de samenleving, excentriek traditie en gevestigde oordelen of vooroordelen doorbrekend ;

– de internationale dimensie van ons cultureel bezig zijn ; de mogelijkheden geschapen door Vlaamse autonomie inzake culturele samenwerking – de culturele akkoorden, de Brakke Grond, de Taalunie – internationale samenwerking die wij broodnodig

De Beul

hebben, om eigen onverdraagzaamheid en zelfgenoegzaamheid te doorbreken ;

— de culturele Groot-Nederlandse dimensie van de Vlaamse beweging : de culturele integratie met Nederland moet groeien van onder uit, door toenemende contacten op allerlei niveaus ;

— de hernieuwde aandacht voor de bescherming en de luister van de taal, het Nederlands ;

— bovenal het veranderend beleven en cultureel instandhouden van de Vlaamse identiteit in het Europa der Culturen van morgen.

Na deze wat uitvoerige schets van onze visie op het cultuurbeleid, mijnheer de Minister, wens ik deze begrotingsuiteenzetting te besluiten met het behandelen van enkele thema's die tijdens de commissiebespreking niet of toch niet zo grondig aan bod zijn gekomen.

1. De zogenaamde alternatieve financiering van de cultuursector.

In de huidige crisistijd staat het bijzonder goed maecenaat en sponsoring aan te bevelen als alternatieve en complementaire financiering voor de door de overheid geleverde basisfinanciering.

Sommigen, zoals Herman Liebaers, voormalig conservator van de Koninklijke Bibliotheek en Secretaris-generaal van Europalia, gaan daarbij zo ver te stellen dat cultuur geen overheidszaak is en dat alle middelen dus maar moeten worden aangebracht door sponsoring uit de privé-sector omdat de Minister van Cultuur geen cultuurbeleid kan voeren zonder politieke bijgedachten, dixit de heer Liebaers.

Het spreekt vanzelf dat wij de heer Liebaers niet kunnen volgen. Wij vinden zijn opvattingen zelfs gevaarlijk. Het hele Europaliagebeuren met de zware sponsoring ervan door de privé-sector toont trouwens aan welke niet altijd gelukkige invloed de kapitaalcrachtige sponsors hebben.

Indien wij de heer Liebaers zouden

volgen, dan wordt het cultuurbeleid geen zaak meer van de democratisch gekozen of benoemde instellingen, maar van een consortium van kapitaalcrachtige privé-instellingen. Die weg wensen wij uiteraard niet op te gaan.

Ook de Stichting voor Kunstpromotie, die in februari jongstleden als VZW werd opgericht, laat ons in dit verband niet onberoerd. Deze Stichting kan als open informatieplatform inzake sponsoring naar het bedrijfsleven en de kunstensector toe ongetwijfeld goede diensten bewijzen, maar toch schuilt er een beetje het gevaar in dat ze wel eens op een soort culturele „Guimardstraat”-ofte een alternatief cultuurministerie zou kunnen uitdraaien.

Tegen maecenaat of sponsoring, mijnheer de Minister, als toemaat op de culturele overheidsfinanciering, hebben wij geen bezwaar, op voorwaarde dat de sponsors of hun eventuele koepelorganisatie niet trachten het cultuurgebeuren naar hun hand te zetten. Bovendien mag hun overigens terecht rendementsbekommernis niet ten koste gaan van de kwaliteit van het gesponsorde cultuurevenement. Better ware het deze rendementsbekommernis grotelijks op te vangen door fiscale compensaties, maar daar zal de nationale Regering dan wel voor moeten zorgen.

Ten slotte mag het zeker niet zo zijn dat het bestaan van maecenaat of sponsoring zou worden ingeroepen als argument om het cultuurbudget van de overheid dienovereenkomstig te verminderen. Dat zou wel het einde van alles zijn.

2. De zogenaamde deregulering en de heroriëntering van de beschikbare middelen.

Ook wij menen dat een aantal van onze decreten uit de culturele sector kritisch moeten worden geëvalueerd met het oog op eventuele aanpassing en bijsturing. Deze operatie mag evenwel geen aanleiding geven tot de vermindering van culturele verworvenheden, wat sommigen blijkbaar op het oog hebben. Het decreet op het openbaar bibliotheekwerk willen wij wel herzien, om het te versoepelen en aan

te passen naar de noodwendigheden van de toekomst toe, maar niet om bepaalde formele engagementen eruit te lichten of om het lasten-deel van de gemeenten en provincies eruit te schrappen. Een goed verstaander zal dit wel duidelijk zijn.

Het theaterdecreet willen wij ook herzien en ter zake staan wij achter de idee van de Minister om een systeem van „projectensubsidiëring” erin te schrijven. Alleen vinden wij dat deze projectenbetoelaging voor een voldoende ruime periode moet worden toegekend. Indien daartoe bij komende middelen vereist zijn, dan beschouwen wij dat als een verantwoorde investering.

Wat de decreetgeving inzake monumenten- en landschappen betreft, moet uiteraard een sterk ingebouwde bureaucratiesering worden weggesneden, maar wij voelen er niets voor om te dier gelegenheid een systeem in te bouwen waardoor de ondergeschikte besturen aan hun financiële verplichtingen zouden kunnen ontsnappen.

Inzake deregulering, mijnheer de Minister, menen wij dat voor alle normerende beschikkingen uit de cultuursector moet worden nagegaan of zij niet al te zeer aanleiding geven tot wat Jozef Deleu onlangs in zijn ophefmakend artikel „De pleinvrees der kannuniken” omschreef als „het toenemend ambtelijk despotisme”. Overigens treden wij deze eminente cultuurdrager ook bij wanneer hij pleit voor een bezinning over het nut van de zo talrijke culturele adviesraden, waarover wij beschikken.

Wat de heroriëntering van de beschikbare middelen betreft pleiten wij ervoor om waar het kan voorrang te geven aan de scheppende kunstenaars : van hun creativiteit, vindingrijkheid en vermogen tot vernieuwing, zoals de Minister ooit eens gezegd heeft, hangt ons cultuurleven in grote mate af. In dezelfde orde van gedachten dringen wij ook ten eerste aan dat u werk zou maken van een sociaal statuut voor de kunstenaar. Hier pleiten wij dus wel degelijk voor „regulering” ook al beseffen wij dat deze normering voor een groot deel tot de bevoegdheid van het nationale Parle-

De Beul

ment behoort. Wij hopen echter dat uw ongetwijfeld goede relaties in de regeringsmeerderheid, het u mogelijk zullen maken uw bevoegde nationale collega's-ministers te overtuigen dat een sociaal statuut voor de kunstenaar er nu toch eindelijk eens zou moeten komen.

3. De zogenaamde bescherming en luister van de taal.

De eerst vermelde culturele aangelegenheid die ons krachtens de Grondwet en de bijzondere wet van 1980 werd toevertrouwd betreft de bescherming en de luister van de taal.

Traditioneel hebben wij het behoud van onze taal verdedigd tegen de dreigende overheersing van het Frans.

Nu het Franse cultuurimperialisme ter zake een halt werd toegeroepen, wordt onze taal evenwel vanuit een andere hoek bedreigd, namelijk door het sterk opzettende anglo-saksisch cultuurimperialisme dat handig geholpen wordt door de sterke commerciële invloed van een aantal Engelstalige multinationals en door het feit dat de hoogtechnologische produkten door hen kunnen geleverd worden met de zogenaamde soft-ware erbij in het Engels of Amerikaans.

Op dit ogenblik wordt ons het Engels volledig opgedrongen als computertaal van de soft-ware. Hierin schuilt uiteraard een groot gevaar van het terugdringen van onze eigen taal, niet alleen hier bij ons in Vlaanderen, maar ook op het internationale niveau.

Daartegen moet dringend wat worden gedaan ! In dit verband kan zelfs de vraag worden gesteld of de Vlaamse Executieve hieraan niet meewerkt, denk maar even aan de titel van onze grootste technologie beurs : Flanders' Technology.

De wetgever heeft ons niet alleen bevoegdheid gegeven inzake de bescherming van de taal. Hij heeft er het begrip luister van de taal aan toegevoegd. Dit is niet zonder uitdrukkelijke bedoeling geschied.

Er zijn de jongste tijd een aantal op-

merkelijke studies gepubliceerd in verband met de taalsituatie in Vlaanderen. Er wordt in allerlei kringen nagedacht over de problematiek van het moedertaalonderwijs, over de standaardtaal, over het spellingsprobleem. Men hoort veel klachten over de gebrekkige taalbeheersing van jonge afgestudeerden. Ik beweer niet dat al deze klachten gefundeerd zijn. Ik ben de mening toegedaan dat wij hierover rustig en ongenueanceerd moeten kunnen van gedachten wisselen. Ik zeg met opzet „moeten”, want de permanente bezinning over de eigen taal is een onderwerp van voortdurende zorg in elke volwassen gemeenschap. Ik moge verwijzen naar de documenten en debatten hierover in de Bundestag of in de Assemblée Nationale.

In dit verband moeten wij twee vaststellingen doen.

Ten eerste, in de eerste jaren van de culturele autonomie hebben wij bij decreet vastgesteld dat de taal voor onze gemeenschap het Nederlands is.

Ten tweede, in 1980 hebben wij een Taalunieoverdrag gesloten, en ons aldus geëngageerd om samen met Nederland werk te maken van de bescherming en de luister van onze taal, met name van het Nederlands.

Op onze begroting schrijven wij enerzijds kredieten in voor de Taalunie en voor andere initiatieven. Financieel voeren wij dus wel degelijk iets wat men taalpolitiek zou kunnen noemen.

Anderzijds schieten wij ter zake op grote en grove wijze tekort ! Ik moge herinneren aan de gefundeerde kritiek die door taalkundigen, door deskundigen dus, maand na maand gespuid wordt naar aanleiding van publikaties of teksten die van de Vlaamse Executieve uitgaan. Ik heb daarover onlangs een schriftelijke vraag gesteld en in zijn antwoord heeft de Gemeenschapsminister van Cultuur zich daarvan wat al te gemakkelijk afge maakt, met de bedenking dat hij niet ingaat op krantenstukken.

Ik zou daarom de vraag willen citeren die de eminente taalraadsman van de BRT op 15 april in De Standaard schreef : „Ik vraag alleen of het te veel

gevraagd is dat beleidsstukken vóór publikatie taalkundig worden nagezien”. De auteur voegt eraan toe : „Ik vraag dat terwille van de bescherming en de luister van de Nederlandse taal waarop de Minister van Cultuur hoort toe te zien”.

Ik ben van mening dat de hele Executieve op de bescherming en de luister van de taal hoort toe te zien, maar ik zou de Gemeenschapsminister van Cultuur toch willen aansporen tot initiatieven in die zin.

Bovendien moet ik er de aandacht op vestigen dat de uitvoering van het Spaarplan ook op dit terrein onaangename consequenties heeft. Wij vernemen toch dat het de bedoeling is voor de leraren moedertaal in het secundair onderwijs gedaan te maken met het extra-lesuur dat zij voor de berekening van een volledige opdracht kregen.

Vooruitziende en cultuurbewuste onderwijsministers als de socialist Camille Huysmans, de liberaal Julius Hoste en zelfs de Franstalige christendemocraat Pierre Harmel hadden blijkbaar meer oog voor de betekenis van het moedertaalonderwijs dan de kortzichtige politici die het in het jaar 15 van de culturele autonomie voor het zeggen hebben. Wist men dan in de priorij niet dat de leraar Nederlands in onze instellingen naast zijn lessen ook nog de opdracht heeft de leerlingen de weg naar de bibliotheek en het museum te tonen, hun lectuur te begeleiden, hun pennevruchten te corrigeren en hun eerste literaire stappen aan te moedigen, ze naar schouwburg en theater te brengen en toneelinteresse te wekken ? Zullen wij straks nog meer klachten krijgen over de gebrekkige literaire vorming in het onderwijs ? Zal men nog meer klagen over de drempelvrees van jonge mensen voor toneel en culturele manifestaties ? En zullen een bepaald soort liberalen dan weer gaan verkondigen dat men die culturele instellingen bij gebrek aan publieke belangstelling moet sluiten ?

Moet er niet op gewezen worden dat de eerste test met het oog op een beroepsleven voor tienduizenden jonge mensen het opstel of de verhandeling

De Beul

is en het gesprek met lieden die op hun taalgebruik letten ? Realiseert men zich dan niet langer de noodzaak van een gedegen moedertaalonderwijs ? Of is het hoogste linguïstisch ideaal dan de kromtaal die door sommige bewindslieden gedebiteerd wordt ?

Ik moge ook nog wijzen op de ontaal die in de vormgeving van onze onderwijsstructuur ingang heeft gevonden. Circulaires en mededelingen staan barstensvol woorden die men niet of in een andere dan de bedoelde betekenis terugvindt in de gezaghebbende woordenboeken.

Mag ik de collega's suggereren deze woordenboeken na te slaan op woorden als recyclage, omkadering, reafectatie ? Ze staan gewoon in geen enkel Nederlands woordenboek ! Zou het niet zeer nuttig zijn dat onze bewindslieden de vernederlandsing van termen die op de kabinetsraad worden gebruikt even voorleggen aan de Raad voor Taaladvies ?

Men zal opwerpen dat een aantal van deze opmerkingen thuishoren in het nationaal Parlement. Juridisch is dat wel waar, maar wat is dat dan voor een autonomie waarin wij zelfs inzake de specifieke problemen van het onderwijs van onze eigen taal zo weinig bevoegdheid hebben ?

Ik zou er dan ook willen op aandringen dat de Vlaamse overheid meer dan in het verleden zorg besteedt aan het taalgebruik, dat zij de ambitie aanmoedigt om onze standaardtaal correct te gebruiken. Dit is inderdaad een intellectuele ambitie, maar men kan ze niet losmaken van de sociale en de morele ambitie waarzonder de valorisatie van onze volkskracht ondenkbaar is. (**Applaus bij de VU, SP en Agalev**)

De Voorzitter : Collega's, als u zich niet aan het vastgestelde tijdschema houdt, zullen wij deze vergadering vanavond niet op een behoorlijk uur kunnen afsluiten. Ik wens de sprekers die over hun tijd gaan eraan te herinneren dat zij dit doen ten koste van de andere sprekers van hun fractie. Ik hoop dat iedereen zich wel zal houden

aan de afspraak, zoniet loopt het helemaal mis af.

Mevrouw Neyts-Uyttebroeck heeft het woord.

Mevrouw A. Neyts-Uyttebroeck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, als kersvers lid van de Commissie Cultuur van deze Raad heeft het me bijzonder verheugd te kunnen vaststellen dat de culturele uitgaven voor 1986 9,2 ten honderd hoger zullen liggen dan vorig jaar. Alhoewel deze beslissing getroffen werd door de hele Executieve, zal men het me niet ten kwade duiden indien ik daarvoor heel in het bijzonder de Gemeenschapsminister van Cultuur geluk wens. Blijkbaar is u er immers, mijnheer de Minister, in geslaagd uw collega's ervan te overtuigen dat cultuur, zeker in deze tijden van maatschappelijke mutatie die we beleven, niet veronachtzaamd mag worden, wel integendeel.

Op deze wijze wordt opnieuw ten volle aangeknoopt bij een constante van de Vlaamse Beweging. Deze heeft immers van bij den beginne en onafgebroken geijverd voor een hoogstaande en veelzijdige Vlaamse Cultuur. En indien zij dat heeft gedaan en nog steeds doet, dan is dat niet enkel omdat de Vlaamse strijd aanvankelijk een taalstrijd, en dus een cultuurstrijd is geweest. De voorvechters van de Vlaamse Beweging, waartoe van in het allerprilste begin vooraanstaande liberalen hebben behoord, hebben immers van meetaf aan beseft dat een eigen cultuurproductie en eigen cultuurspreiding belangrijke hefboomen zijn voor de volksontwikkeling en voor wat men vroeger de volksverheffing noemde – een uitdrukking die men nu nog nauwelijks durft te gebruiken.

Omdat cultuur in 1986 iets beter aan zijn trekken zal komen dan in 1985, wens ik de gehele Executieve, en in het bijzonder de titelvoerende Minister, geluk.

Een tweede reden voor tevredenheid is dat, binnen de begrotingsposten die cultuuruitgaven behelzen, er méér aandacht gaat dan voorheen, naar de kunsten en letteren. Nog veel te weinig, oordelen sommigen, doch de gunstige kentering is onmiskenbaar.

Achteraf bekeken is het merkwaardig vast te stellen dat bij de uitbouw van de culturele autonomie, de aandacht hoofdzakelijk is gegaan naar de samenlevingsopbouw en daarbinnen naar de volksontwikkeling, terwijl voor de cultuur stricto sensu, de aandacht vooral ging naar de cultuurspreiding. Vijftien jaar culturele economie heeft aldus een ondanks alles soliede onderbouw opgeleverd, zowel inzake infrastructuur, als inzake een meer gedegen financiering van verenigingen en diensten die binnen de vernoemde sectoren actief zijn.

Inmiddels was de cultuurproductie, het leveren van artistieke eindproducten een beetje in de verdrukking geraakt. Artiësten worden sedert de romantiek beschouwd als hyperindividualisten, maar dat kan geen reden zijn om hen en hun kunstwerken te veronachtzamen.

Ik verheug me er daarom over, mijnheer de Minister, dat u meteen inspeelt op die maatschappelijke stromingen die opnieuw de innoverende, baanbrekende rol van de kunstenaars en van de kunstwerken ontdekken. Ik had het daarstraks over de maatschappelijke mutaties die we beleven. Zonder in romantisch gezwets te vervallen, valt het toch niet te ontkennen dat kunstenaars, beter dan de meesten onder ons, maatschappelijke vernieuwingen als het ware opsnuiwen nog voor die vernieuwingen zich goed en wel voltrokken hebben. Ook om die reden is de kentering in de begroting verheugend. We kunnen er inderdaad niet mee volstaan een hoofdzakelijk conserverend en restaurerend kunstbeleid te voeren.

Vanzelfsprekend zijn conservering en restauratie belangrijk – trouwens ook deze domeinen krijgen begrotingsaandacht – doch de Europese kunsttraditie is er één van permanente vernieuwing en verandering, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Chinese kunsttraditie die véél, véél langzamer is geëvolueerd dan de onze. Ik durf dan ook hopen dat deze verheugende begrotingstrend in de toekomst wordt voortgezet.

In uw beleidsnota, mijnheer de Minister, kondigde u de evaluatie aan van

Neyts-Uyttebroeck

de vier decreten die de sector Volksontwikkeling regelen, evenals die evaluatie van het theaterdecreet. In de Commissie deelde u ook mee dat u voor elke betroffen sector, het advies heeft gevraagd van de overeenstemmende adviesraden. Hopelijk zullen de leden van deze raden het lef opbrengen om een onbevagen en kritische evaluatie van deze decreten en van hun respectieve toepassingswijze te maken. Hopelijk zullen ze daarbij niet enkel in de ministeriële en administratieve boezems kijken, doch ook in de eigen harten. Bijzondere aandacht zou daarbij moeten gaan naar het steeds fragiele evenwicht tussen controle en betutteling en naar de soepelheid, eerder dan naar de strakheid van de decretale beschikkingen.

Omdat het inderdaad niet opging dat de overheid inhoudelijke controle zou uitoefenen over bijvoorbeeld de thema's van vormingscursussen, of nog over de maatschappelijke strekking van het vormingswerk van verenigingen en instellingen, bevatten de vormingsdecreten hoofdzakelijk kwantiteitscriteria voor erkenning en subsidiëring. Tevens moet telkens aan de administratie het bewijs worden geleverd dat de vooropgestelde hoeveelheden worden bereikt. Een aantal van uw ambtenaren, mijnheer de Minister, zijn nu al jaren min of meer drukdoende verslagen en rapporten uit te pluizen en in de respectieve organisaties en instellingen worden vele honderden uren per jaar gespendeerd aan het inzamelen, nakijken, doorsturen van diezelfde verslagen en rapporten. Ik vraag mij af of zowel de enen als de anderen hun tijd niet nuttiger zouden kunnen besteden, zonder daarom te willen pleiten voor totale afschaffing van elke controle.

Erger is dat sommige decretale beschikkingen dermate dwingend zijn dat ze verenigingen, organisaties en diensten verhinderen te evolueren, en het hen bijzonder moeilijk maken nieuwe werkterreinen te ontginnen.

Het zou jammer zijn mochten de adviesraden, uit een conservatieve angstreflex het niet aandurven hierover door te denken en creatieve voor-

stellen te doen.

De heer J. Van Elewyck : Parochiaal georiënteerd !

Mevrouw A. Neyts-Uyttebroeck : Parochiaal en anderszins, ook in de Engelse betekenis van het woord.

Precies omdat de adviesraden samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van gesubsidieerde instellingen, diensten en verenigingen, valt zo'n conservatoire reflex immers niet helemaal uit te sluiten. Ik meen echter, mijnheer de Minister, dat u dat zelf ook onderkent en hoop dat u uw ambtenaren opdracht zal geven om grondige evaluaties uit te lokken. Als uw administratie zich bereid toont ook haar werkwijze in vraag te stellen, dan maakt de evaluatie zeker een redelijke kans.

Telkens men over evaluatie van decreten spreekt, rijst te Brussel de vraag of men al dan niet moet pleiten voor wat men in sociaal-cultureel jargon noemt, „een Brussels luik”. Sommige decreten voorzien ietwat soepeler beschikkingen voor instellingen, diensten of centra die te Brussel zijn gevestigd, maar echt „Brusselse” luiken bestaan niet. Ik wil er niet meteen voor pleiten. Wel denk ik dat bij de aangekondigde evaluatie aandacht zou moeten worden geschonken aan de bijzondere kenmerken van sociaal-cultureel werk in een grootstedelijk milieu. Een plaatselijke afdeling van een landelijk erkende organisatie voor volwassenenvorming functioneert anders te Brussel, Gent en Antwerpen dan in een plattelandsgemeente of in een kleinere stad.

Een cultureel centrum vervult andere functies en behoeften, al naargelang het zich in een kleine gemeente, een middelgrote stad of een grootstad bevindt. Nochtans maken de erkenningscriteria geen onderscheid.

Vlaanderen heeft een grootstedelijke cultuur – te Brussel vanzelfsprekend, maar ook te Gent en eveneens te Antwerpen. De aangekondigde evaluatie biedt een prachtkans om ook dit onder ogen te zien en er wat aan te doen. Het inschatten van grootstedelijke kenmerken kan enkel maar de verscheidenheid en veelvormigheid van onze cultuur bevorderen. Nu men

eindelijk begint in te zien dat steden iets anders zijn dan aaneengeklitte dorpjes, nu de tijdsgeest de steden herontdekt, is het moment gekomen om aan een echte grootstadcultuur kansen te bieden. Hopelijk zal men begrepen hebben dat ik hiermee geen kwaad woord over dorpen wil gezegd hebben.

En zo ben ik dan in mijn, in onze Hoofdstad aanbeland. Er is veel veranderd te Brussel, en stilaan merkt men het en houdt men er rekening mee. VESOC komt terug, dat is één uiting van deze gewijzigde perceptie van het hoofdstedelijk reilen en zeilen. We zitten niet langer in de loopgraven, verschanst achter barricaden. Vijftien jaar cultuurautonomie, en vijftien jaar NCC hebben ons de sociaal-culturele ruggegraat gegeven die we vroeger ontbeerden : het netwerk van grote en kleine trefcentra, de sociaal-culturele raden en hun werkers, dank zij hen hebben we een eigen gemeenschap kunnen bouwen en vooral een eigen gemeenschapsbewustzijn kunnen ontwikkelen. Vanzelfsprekend is alles bijlange niet perfect, vanzelfsprekend zijn we niet voorgoed uit de institutionele en andere communautaire misères, en even vanzelfsprekend verloopt de communicatie tussen Brusselse Vlamingen en de Vlamingen uit Vlaanderen niet steeds rimpelloos, noch probleemloos. Vlaanderens Vlamingen durven ons weleens lastige, verwende kinderen vinden of „doetjes” die, willoos overgeleverd aan gevaarlijke Franstaligen, te allen prijze moeten worden beschermd. Brusselse Vlamingen bezondigen zich wel eens aan navelstaren, en zijn niet altijd vrij te pleiten van hoofdstedelijke arrogantie.

Dit gezegd zijnde, mijnheer de Minister, zijn we tevreden dat u typisch Brusselse cultuuruitingen als Malle-munt, Brosella Folk, de Beursschouwburg, de Ancienne Belgique in 1986 extra steunt.

Op deze wijze zullen we verder kunnen bouwen aan onze grootstadcultuur en zullen we een aantrekkingspool kunnen blijven voor vele niet-Brusselaars. Ik meen daarenboven te weten dat er ook voor Kaaitheater interessante perspectieven opduiken,

Neyts-Uytbroeck

en dat verheugt me eveneens.

Zonder enige arrogantie, durf ik inderdaad zeggen dat al deze initiatieven zeer veel hebben bijgedragen tot de klimaats- en mentaliteitsverandering in de Hoofdstad en daar vinden we allen baat bij.

In grotere mate dan andere Vlaamse steden, kampt Brussel met alle problemen die voortvloeien uit haar bevolkingssamenstelling. De aanwezigheid van duizenden migrantengezinnen schept onmiskenbaar problemen. Het was een Vlaams Staatssecretaris die al in 1977 een bijzondere beleidsnota aan de migranten wijdde. Alhoewel de opeenvolgende Vlaamse Executieve aandacht hadden voor deze kwestie, valt er nog steeds enorm veel te doen. Ik weet het wel – deze aangelegenheid is géén exclusieve bevoegdheid van onze Raad en Executieve, maar er zijn voldoende aangrijpingspunten om vanuit de diverse gemeenschapsmateries de aandacht gaande te houden, zoniet op gang te brengen en om een moedig en gedurfd beleid 'ter zake te ontwikkelen. „Culturen als Buren” was een mooi en boeiend initiatief van uw voorganger, dat echter opvolging en verdieping moet krijgen, wil men de wenselijke mentaliteitsevoluties tot ontwikkeling brengen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de cultuuruitgaven die ons worden voorgelegd, getuigen van voorzichtige durf, van openheid en moderniteit ; zij vertalen een nieuwe belangstelling voor kunst, geven blijk van interesse voor grootstedelijke cultuur en vallen gunstig uit voor onze hoofdstad. Om al deze redenen zullen mijn fractiecollega's en ikzelf ze straks – samen met de ganse begroting vanzelfsprekend – goedkeuren. (**Applaus**)

De Voorzitter : Mevrouw Van Puymbroeck heeft het woord.

Mevrouw M. Van Puymbroeck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, gezien de korte tijd die ons werd toegemeten, zullen wij onze bedenkingen toespitsen op de sector van het so-

ciaal-cultureel werk. Wij willen hierbij uitgaan van de vraag of de nieuwe wind die Minister Dewael over culturele materies wil laten waaien al opsteekt. Daarom gaan wij na of de studie- en bezinningsperiode die de Minister zichzelf heeft opgelegd bij de aanvang van zijn ambtstermijn ook sporen heeft nagelaten. De beroemde Duitse filosoof Erich Fromm heeft ooit gezegd : „Het recht op vrije meningsuiting heeft pas zin als wij ook in staat zijn er een eigen mening op na te houden.” Volgens mij heeft hij gelijk en in die visie willen wij de belangrijke functie van het sociaal-cultureel werk situeren. Sociaal-cultureel werk is volgens ons een belangrijk hulpmiddel om rond de maatschappelijke vraagstukken en problemen van deze tijd de meningsvorming te begeleiden en de discussies errond te stimuleren. In deze betekenis is het sociaal-cultureel werk voor een belangrijk gedeelte een soort permanente organisatie van e'en brede maatschappelijke discussie. In die betekenis is ook de „zachte sector” geconfronteerd met de harde werkelijkheden van vandaag. Het hangt niet in de lucht maar staat met beide voeten op de grond. Het sociaal-cultureel werk kan een voortrekkersrol spelen. Het is dus niet de bevestiging van vastgeroeste ideeën, niet de weerspiegeling van verzuilde of gepolitiseerde belangen, althans zou dat niet mogen zijn. Vanuit die redenering is deze sector veel meer dan een opvulling van de zogenaamde vrijetijdsbesteding. Wij zouden durven zeggen dat het sociaal-cultureel werk ook een „economische” functie heeft. Vanuit die redenering heeft deze sector recht op een systematisch opgebouwde en duurzame tewerkstelling. Hier komen wij dan bij de verontrustende werkelijkheid zoals die nogmaals werd geïllustreerd door de mensen van het sociaal-cultureel werk, toen ze vorige dinsdag via een manifestatie hun eisen bekend maakten naar tewerkstelling toe. Ondanks de verklaringen van de Vlaamse Regering in haar regeerprogramma en de intenties in de beleidsnota van Minister Dewael schort er heel wat aan de tewerkstelling in deze sector.

In de beleidsnota, bladzijde 4, kunnen wij lezen dat het „alleszins een vaste

wil van de Vlaamse Regering is om naar een meer duurzame tewerkstelling te streven en dit ook in de cultuursector,” maar de werkelijkheid ziet er enigszins anders uit. Meer zelfs, iedereen weet dat de tijdelijke opsloringsprogramma's voor een belangrijk deel instaan voor de „normale” tewerkstelling in deze sector omdat er onvoldoende middelen worden vrijgemaakt voor de invulling van de meest essentiële takenpakketten. Reeds jaren moeten de zogenaamde „nepstatuten” de normale tewerkstelling vervangen. Zij vullen dus niet aan, zij vervangen. Door de maatregelen die door het saneringsplan van de nationale Regering werden genomen met betrekking tot BTK en DAC zullen juist de financieel zwakste organisaties binnen het sociaal-cultureel werk worden getroffen. Immers de invoering van een remgeld van 5 of 10 procent betekent de doodsteek voor die kleinere maar in wezen belangrijke organisaties. Het achterpoortje van de individuele vrijstellingen die het saneringsplan voorziet opent de grotere poort voor het zo gekende politiek cliëntelisme.

De geloofwaardigheid van de Regeeringsverklaring van de Vlaamse Executieve en van de Gemeenschapsminister staan dan ook op het spel. Wij durven vragen hoe de Minister zal reageren op het feit dat zelfs de labiele opsloringsprogramma's worden bedreigd. Welke stappen gaat hij ondernemen om deze zware hypotheek op het sociaal-culturele werk af te wenden ? Hoe gaat hij zijn duurzame tewerkstelling creëren ? In de voor ons liggende begroting hebben we daarop geen antwoord gevonden. Hoe zal de belofte van het Vlaamse Regeeringsprogramma vermeld op bladzijde 12 worden waargemaakt. Ter verduidelijking wil ik deze belofte even citeren : „De uitvoering van de programma's ter opslorping van de werkloosheid moeten volledig door de Vlaamse Regering zelf gebeuren”. Bovendien willen wij hier twee belangrijke eisen van het gemeenschappelijk vakbondsfront en van het sociaal cultureel werk, en van diverse koepelorganisaties uit de sector onder de aandacht van de Minister brengen.

Is de Minister bereid in het najaar een

Van Puymbroeck

te werkstellingsconferentie te organiseren voor de sociaal-culturele sector ?

Is hij bereid stappen te zetten zodat we in de begroting van 1987 effectief kunnen zien dat de middelen van de opsloringsprogramma's zijn overgeheveld naar de Vlaamse Gemeenschap ?

Als de Vlaamse Regering haar intenties niet wil gedegradeerd zien tot hollere retoriek dan zal zij de gevolgen van het saneringsplan voor deze sector van de nodige politieke consequenties moeten voorzien en voor een aangepaste ondertiteling moeten zorgen.

Het is dan ook bijzonder verontrustend dat de Gemeenschapsminister bij de bespreking van zijn departement in de bevoegde commissie, stuk 7 nummer 7, bladzijde 43, heeft gezegd dat „een krediet op artikel 01.02.02 niet noodzakelijk is voor het behoud van de werkgelegenheid in de sociaal-culturele sector”.

Wij vragen dat, gezien de gevolgen van het saneringsplan voor de sociaal-culturele sector, minstens 25 miljoen frank wordt ingeschreven op deze post. Dat zou een kleine stap kunnen zijn in de richting van de duurzame tewerkstelling die de Minister ons heeft beloofd.

Tweede punt van verontrusting heeft – alweer – te maken met de intenties die de Minister in zijn beleidsnota heeft te kennen gegeven, met name de aandacht voor de kansarmen en de „zin voor experiment”.

De laatste berichten die we vanuit het werkveld hebben ontvangen inzake de basiseducatie – iets dat ons ten zeerste ter harte gaat, wij verwijzen naar onze interpellatie een maand geleden – kunnen ons een weinig geruststellen maar we willen er blijven op „hameren” dat voor ons het experiment rond de basiseducatie zoals dat door uw voorganger formeel werd vastgelegd, volledig dient uitgevoerd. Wij blijven ertegen dat de basiseducatie – onafgezien van de waarborgen voor de aan de gang zijnde experimenten – ingesluit wordt in het vijf-

de decreet omdat op die manier de kans op een niet-gecoördineerde en gesystematiseerde aanpak blijft bestaan.

Verder blijven wij benadrukken dat er voor de basiseducatie zo vlug mogelijk een decretaire regeling moet komen. Wij zullen dan ook niet nalaten zelf stappen in deze zin te zetten.

Wat betreft de door de Minister aangehaalde „zin voor experimenteren” vragen wij ons af hoe de Minister dat gaat waarmaken met de 6 miljoen frank die hiervoor zijn uitgetrokken.

Ten slotte blijven wij van mening dat de 90 miljoen frank die voor het vijfde decreet zijn uitgetrokken onvoldoende zijn. De frustratie vooral bij de kleinere organisaties is dan ook groot.

Ten derde, in zijn beleidsnota schrijft de Gemeenschapsminister „dat de principes van het Cultuurbeleid die in de zestiger en zeventiger jaren werden vastgelegd „herdacht” moeten worden”.

Iedereen weet dat de verzuiling één van de fundamentele mechanismen is en dat ze nefast is voor een verdere ontwikkeling in deze sector. Van enige tegenwind tegen deze verzuiling is in deze begroting geen sprake.

Wij zijn vorig jaar reeds hard van leer getrokken tegen het decreet op de politieke vormingsinstellingen dat volgens ons niet thuishoort in deze begroting. Wij blijven bij dit standpunt en protesteren hier dan ook tegen het feit dat, terwijl een aantal decreten nog altijd niet aan een volledige uitvoering toe zijn, met name in de jeugdsector, er een nieuw decreet wordt voorzien en betoelaagd, waarbij instellingen die in 1984 ongeveer 15 miljoen frank via het decreet van 1978 hebben gekregen nu dit jaar meer dan 25 miljoen frank binnenrijven. Dit is een stijging van meer dan 50 ten honderd op twee jaar tijd. Hoe verklaart u dat ? Wat hebben deze instellingen in 1985 gekregen ?

Wegens tijdgebrek zal ik hier onze commentaar bij deze begroting afronden.

Onze verwachtingen zijn altijd hoog

„gespannen” wanneer een nieuw gezicht op het departement van cultuur komt. Ook deze keer waren er hoge verwachtingen.

En ofschoon we de Gemeenschapsminister nog krediet willen geven, zien we geen tekenen dat er een vernieuwde aanpak komt in de culturele sector in het algemeen en de sociaal-culturele sector in het bijzonder.

De verzuiling blijft toeslaan, het sociaal-cultureel werk blijft een adderkluwen waar wel nieuwe woorden zoals „tax shelter” en „sponsoring” gemakkelijk ingang krijgen maar waar nieuwe ideeën weinig weerklank, laat staan enige vorm van concrete realisatie vinden.

De „proof of the pudding is the eating” zegt men. We hebben geproefd, en de smaak kon ons nog niet bekoren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Galle heeft het woord.

De heer M. Galle (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zou hier kunnen uitweiden over taalaangelegenheden in het kader van „de luister van de taal” en ook nog over andere aangelegenheden zoals bij voorbeeld over de Taalunie, wat ik om bepaalde redenen niet zal doen. Mijnheer de Minister, ik hoop dat u zich daar ook zult gedragen als iemand die de vrijheid van het woord verdedigt zoals ik dat altijd heb pogen te doen, niet altijd in goede omstandigheden en ter zake niet altijd door iedereen naar waarde geschat.

Ik heb in mijn tekst gedeelten geschrapt, niet alleen om de Voorzitter te behagen – wat ons aller doel is natuurlijk – maar ook omdat ik het volledig eens ben met wat de heer André De Beul hier heeft gezegd en ik niet in herhaling wens te vallen. Ik zou het niet zo goed kunnen doen als hij het heeft gedaan.

Ik had mij voorgenomen een algemene inleiding te houden over de kunstenaar in het algemeen en over de bekendmaking van onze kunst. Wij zijn er ons nog altijd onvoldoende van bewust dat wij op dit kleine grondgebied

Galle

beschikken over zoveel kunstenaars, onder wie vele zeer kwalitatieve. Zonder chauvinistisch te worden of te blijven moeten wij — en dat is de taak van een goede kunstkritiek — het kaf van het koren onderscheiden, het gaat hier evenwel niet over kaf en koren, maar over kunstenaars die de kunst vooruit trachten te helpen. Ik meen dat iedereen het met mij eens zal zijn dat bijvoorbeeld mensen zoals Gustaaf Van de Woestijne, Fritz Van den Berghe, Raveel, Gust Desmet — ik noem ze hier allemaal door mekaar — de kunst vooruit hebben geholpen en dat wij daarmee naar het buitenland kunnen gaan.

Het is toch onaanvaardbaar dat een kunstland zoals Vlaanderen in de belangrijkste musea voor hedendaagse kunst in de wereld niet vertegenwoordigd is. Ik spreek natuurlijk niet van Rubens, Van Dijck, Memling en Van Eyck.

Mijnheer de Minister, deze situatie moet toch eens bekeken worden. Mag ik u vragen dat niet over te laten aan ambtenaren die in die musea eens gaan kijken om na te gaan of het wel waar is wat ik hier zeg. Geloof mij, het is zo. Van Rijselberghe kunt u aantreffen in een museum van New York. In „the Museum of Modern Art” zal u wel een schilderij zien van Magritte maar geen enkel van een Vlaams hedendaags kunstenaar. Zij weten eenvoudigweg niet dat wij bestaan. Het is zeker niet door in de ontvangstzaal van de Belgische ambassade in Washington een boekje te leggen over een of andere onbekende — misschien voor mij maar dat is geen criterium — kunstenaar dat men de hedendaagse Vlaamse kunst in de Verenigde Staten zal bekend maken.

Mijnheer de Minister, doe er iets aan. Het is de moeite waard, het is een uitdaging. Het betreft een exportprodukt — misschien is dit niet zo best uitgedrukt — zoals weinige landen er een hebben. Wij moeten trots zijn op een aantal van die kunstenaars.

Jef Verheyen bijvoorbeeld is een constructivist. Wij hebben er niet zo veel. Hij heeft furore gemaakt in Zwitserland, Duitsland en Italië, maar is

bij ons zeer weinig bekend.

Ik wil nog een en ander zeggen over de musea. Iedereen vraagt geld, ook mevrouw Van Puymbroeck heeft dat in haar betoog gedaan en terecht, maar daarom moet men schiften en het belangrijkste er uit nemen. Het mag de Minister zeker niet aan moed ontbreken bij het maken van een verantwoord selectie.

Het is evenwel onverantwoord dat de musea over zo weinig kredieten beschikken om nieuwe aankopen te doen. Wij moeten dagelijks meemaken dat kunstwerken van grote waarde, materieel en artistiek gezien, naar het buitenland gaan. Laten wij samen iets ondernemen om te verhinderen dat onze kunstwerken naar het buitenland gaan ingevolge het feit dat de musea over onvoldoende kredieten beschikken om ze aan te kopen.

Over de samenwerking tussen de musea en de galerijen heb ik in de Commissie reeds voldoende gesproken. Ik heb u gezegd dat ik niet gekant ben tegen mecenaat noch tegen sponsoring maar die mogen de vrijheid van de kunstenaar op geen enkele wijze bedreigen en hem niet afhankelijk maken van de sponsor. Bovendien mag het niet zo zijn dat op de duur de sponsor het beleid gaat bepalen. Het beleid moet worden bepaald door degenen die daarvoor is aangeduid.

Minister P. Dewael : Mijnheer Galle, mag ik u ter zake een vraag stellen ?

Bent u van mening dat de overheids-subsidiëring, zoals wij die vandaag kennen, nooit de vrijheid van de kunstenaar heeft aangetast ? Denkt u niet dat de vrijheid van de kunstenaar in zekere zin ook wordt aangetast door die overheids-subsidiëring en door de systemen die — ik denk aan de Adviesraden en dergelijke — moeten bepalen of iets in aanmerking komt voor be-toelaging of niet ? Dat beknop ook de vrijheid van de kunstenaar, of niet soms ?

De heer M. Galle : Dat hangt natuurlijk af van de persoonlijkheid van de Minister in kwestie, en ook van de mensen die hij in zijn adviesraad plaatst. Het gaat niet als die er alleen maar voor zorgen dat de zoon van hun

zus of zo opdrachten krijgt en dat er iets van hem wordt aangekocht, om dan te verdwijnen in de kelders van Cultuur, waar veel geld te vinden is maar weinig kwaliteit.

Als de Minister een grote persoonlijkheid is op dat gebied en zich goed laat omringen dan bestaat er geen gevaar. In een democratisch land als het onze is er voldoende controle door ons, in de Vlaamse Raad, en zal de vrijheid van de kunstenaar niet worden beknop.

De heer W. Luyten : Wanneer mogen wij die kelders eens bezoeken ?

De heer M. Galle : Dat moet u aan de Minister vragen. Ik weet niet of zo'n bezoek erg hoopgevend zal zijn. Het kan misschien wel uw culturele belangstelling een tijdje vergallen. **(Glimlachjes)**

Mijnheer de Voorzitter, ik beperk de rest van mijn uiteenzetting tot de letteren. Wij hebben het dikwijls over onze goede kunstenaars, maar over de letteren wordt hier eigenlijk weinig gesproken. Zij worden een beetje stiefmoederlijk behandeld. Wij moeten nu ook weer niet te veel uitpakken met onze letteren en denken dat ieder woord dat door een Vlaamse schrijver wordt geschreven naar het buitenland moet worden gebracht.

Het Vlaamse aandeel in de Nederlandse literatuur is belangrijk. Wij hebben het nu niet over de negentiende eeuw. Wij weten dat wij daar hoogtepunten hebben gehad zoals weinig andere culturen. Hierbij denk ik aan Gezelle en Cyriel Buysse. Indien Buysse in het Engels had geschreven, of in het Frans, wat Maeterlinck hem heeft afgeraden, was hij misschien meer verspreid in de wereld. Gelukkig voor ons heeft hij dat niet gedaan, maar het is wel onze plicht hem te lezen, in eigen land, en hem ook zoveel mogelijk bekend te maken in andere landen.

Van Ostayen heeft de literatuur een stap voorwaarts gebracht, hij is belangrijk in ons cultureel landschap. Dan zijn er ook Walschap en Marnix Gysen.

Zonder aan heldenverering te doen

Galle

hebben wij op dit ogenblik toch een monument van een schrijver, die wordt geprezen in de rest van de wereld, en onlangs nog op een bekende uitzending van Antenne 2 werd toegesproken als een van de grote meesters van de huidige wereldliteratuur, iemand wiens werk weldra zal worden gepubliceerd in de Penguinreeks, als eerste Vlaamse auteur, Hugo Claus.

Wij mogen ons erom verheugen dat zo'n klein gebied als Vlaanderen zo'n goede elementen aan de Nederlandse cultuur kan toevoegen. Wij moeten er echter ook voor zorgen dat wij het de auteurs niet te moeilijk maken, en wij moeten ze beschermen. Dit geldt niet alleen Hugo Claus, want hij verkoopt op dit ogenblik tamelijk goed, vooral in Nederland. Bij ons wordt hij nog te weinig gelezen, maar hier wordt in het algemeen te weinig gelezen. Daar moeten wij iets aan doen, mijnheer de Minister. Toen de Vlamingen het boek gingen ontdekken, na de Tweede Wereldoorlog, kwam de TV op de markt en was het bekeken. Wij moeten alles doen wat wij kunnen om het boek bij de mensen te brengen. Laten wij daar samen aan werken.

Wij moeten bescherming bieden aan de schrijvers die het schrijven moeten beoefenen als een nevenambt.

Monika Van Paemel heeft enkele weken geleden op een bijeenkomst een prachtige uiteenzetting gehouden waarvan ik u de lectuur aanbeveel. Wellicht hebt u de tekst reeds ingezien. Ik ga volledig akkoord met wat zij zegt. Wij moeten de schrijvers niet meer beschouwen, zoals mevrouw Neyts zegde, als romantici met lange haren, die alleen maar kunst voortbrengen als zij op het punt staan te verhongeren. Dat is natuurlijk een beeld dat totaal uit ons hoofd moet. Schrijvers hebben ook behoefte aan een beetje materiële welvaart en welzijn, maar zij hebben dat niet altijd. Wij moeten dringend alle kunstenaars, ook de schrijvers, een statuut geven, waardoor zij sociaal-economisch beschermd worden.

Mijnheer de Minister, in de Commissie heb ik reeds gevraagd, en ik herhaal het, dat u voor het volgende zou

bemiddelen bij de Minister van Financiën : een auteur of een kunstenaar werkt soms jarenlang aan een kunstwerk en bereikt dan plotseling en inkomstenpiek. Ik vraag u dus dat de belastingen die hij daarop moet betalen zouden worden gespreid over drie à vijfjaar, zodanig dat hij niet „gewurgd” wordt. Het ontmoedigt trouwens vele kunstenaars om hun magnum opus te maken ; zij willen liever ieder jaar één boek schrijven om, wat belastingen betreft, een soort van gelijkheid te krijgen over verschillende jaren. Maar, zulke hinder mag toch voor een auteur niet bestaan. Laten wij bemiddelen opdat de belastingheffing op die manier zou gebeuren.

Mijnheer de Minister, u hebt nog maar enkele maanden de kans gehad om u als beleidsman te manifesteren. Zoals de vorige sprekers en vooral de heer Seeuws hebben gezegd, hebben wij onze idee over sommige van uw beslissingen, maar ik zou het niet goedvinden nu reeds uit te pakken met goedkope kritiek op uw beleid. Wij zijn graag bereid u verder krediet te geven — als wij dan toch over kredieten spreken —, maar wij zullen u waakzaam volgen.

Mevrouw N. Maes : Een „tax shelter” dus.

De heer M. Galle : Inderdaad.

Het is hoogst nodig, mijnheer de Minister, dat wij in dit land een Minister van Cultuur hebben die de cultuur goedgezind is, cultureel „minded” want het verleden heeft ons geleerd dat wij op dat gebied niet rijk zijn. (Applaus)

De Voorzitter : De heer Breyne heeft het woord.

De heer P. Breyne (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, zowel tijdens de besprekingen in de Commissie Cultuur naar aanleiding van de beleidsverklaring van de Gemeenschapsminister, als tijdens de uitgebreide besprekingen die ook in de Commissie werden gehouden omtrent de begroting 1986, hebt u, mijnheer de Minister, uw beleidsintenties kunnen verduidelijken en hebben de commissieleden ruimschoots de kans gekregen

over deze intenties met u van gedachten te wisselen.

Als voorzitter van de Commissie van Cultuur dank ik oprecht de collega's en in de eerste plaats de Minister voor de openheid waarmee het gesprek is kunnen gevoerd worden. Tevens dank ik de verslaggever voor de accurateheid waarmee hij van deze besprekingen een rapport heeft gemaakt.

Namens mijn fractie meen ik te mogen zeggen dat wij het hebben weten te waarderen dat de Minister zich correct houdt aan de uitvoering van de beleidsintenties ter zake vastgelegd in het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve. In dit verband verwijs ik uitdrukkelijk onder meer naar de beleidssectoren Jeugd, Volksontwikkeling en Bibliotheken.

Dat belet echter niet dat, wat het cultuurbeleid van deze legislatuur betreft, nog een aantal vragen onbeantwoord blijven. De Vlaamse Executieve heeft zich immers in verband met cultuur niet geringe opdrachten meegegeven waarvan de voornaamste ongetwijfeld zal zijn — en verscheidene collega's hebben daarop reeds gewezen — de evaluatie van de bestaande decreten, met andere woorden, de evaluatie van vijftien jaar Vlaams Parlement en vijftien jaar Cultuurbeleid van de openvolgende Ministers van Cultuur.

Ik wil het debat hieromtrent zeker nu niet ten gronde voeren, te meer daar de eerste fase van deze evaluatie, namelijk de advisering door de verschillende bevoegde adviesorganen, pas nu is ingezet.

Ik wil een aantal voorafgaande bedenkingen maken — zoals ook de heer De Beul en mevrouw Neyts hebben gedaan — vóór de eigenlijke evaluatie.

Een eerste bedenking is de volgende.

Het is ongetwijfeld juist dat een aantal decreten lijdt aan overdreven bedilligheid, bemoeizucht, waarbij zelfs het oude unitaire centralisme gewoon vervangen werd door een Vlaams centralisme. Ik hoef daar slechts één voorbeeld van te geven.

Het is met name onvoorstelbaar hoe-

Breyne

veel voorwaarden aan de erkende culturele centra worden opgelegd opdat hen vanwege de Vlaamse Gemeenschap weddetoelagen zouden worden toegekend. In de meeste gevallen bedragen de toelagen vanwege de Vlaamse Gemeenschap overigens slechts 5 à 10 ten honderd van de totale kost van zo'n cultureel centrum voor de lokale gemeenschap.

Toch is er een overdreven last van voorwaarden vanwege de centrale Vlaamse overheid, eigenlijk meer bepaald vanwege de administratie die de decreten moet uitvoeren. Ik zou in dat verband nog andere voorbeelden kunnen geven, bijvoorbeeld inzake de monumentenzorg en de culturele raden. Ik zal dit nu niet doen.

Ik wil alleen duidelijk stellen dat van de evaluatie van de decreten gebruik moet worden gemaakt om precies uit deze culturele wetgeving iedere „arrogantie” — ik kan deze bedilzucht immers niet beter omschrijven — vanwege de centrale overheid te weren.

Een tweede aandachtspunt bij de evaluatie van de decreten is het volgende.

De decretale regelingen die in de voorbije jaren ten aanzien van de culturele sector tot stand zijn gekomen hadden ons inziens één grote verdienste, namelijk dat zij voor de culturele verenigingen en instellingen in de meeste gevallen een waarborg zijn geweest, waarbij, mits het beantwoorden aan de aantal voorwaarden ook de toelagen werden verzekerd en waardoor in niet geringe mate het statuut van de culturele werkers kon worden verbeterd.

In sommige kringen ontstaat vandaag de roep naar een zogenaamde prioriteitenbeleid en in andere sectoren naar een zogenaamde projectenbeleid. Zo'n soort beleid heeft men in de vorige Executieve voor het eerst vorm willen geven via het Vijfde Decreet. En ik meen dat nu al — nog voor dit decreet aan echte toepassing toe is — gebleken is dat dit voor de culturele sector niet direct de meest gunstige formule is. Immers aan de beleidsverantwoordelijke wordt een zeer grote mate van vrijheid gegeven om al dan

niet te erkennen, al dan niet te subsidiëren, zonder veel normen, maar op basis van een eerder subjectieve beoordeling van het al dan niet beantwoorden aan een zogenaamde „prioriteit”.

Het al of niet beschikbaar zijn van kredieten, — een gegeven dat precies van de beleidsverantwoordelijke zelf afhangt — is daarbij vaak de ultieme norm.

Precies daardoor dreigt in onze ogen het meest positieve element in de bestaande decreten, namelijk het invoeren van objectieve normen, en daaruit voortvloeiend de zekerheid dat een degelijke werking ook door de overheid zal worden ondersteund, weg te vallen.

Een slecht ingevuld zogenaamd prioriteiten- en projectenbeleid kan de culturele sector, precies in een periode van besparingen, in enkele jaren terug laten keren naar de jaren vijftigzestig. Of dit dé vooruitgang is, is nog zeer de vraag.

Ten slotte is het zo dat bij de vraag naar evaluatie van de decreten door de bevoegde Minister aan de adviesraden eveneens de vraag is gesteld zichzelf te evalueren. Het verwijt dat meestal aan het adres van de adviesraden wordt gericht, is dat zij vooral aan belangenbehartiging zouden doen. En de meest voor de hand liggende remedie lijkt dan te zijn, de culturele werkers te vervangen door wetenschapsmensen of zogenaamde deskundigen die „au dessus de la mêlée” zouden staan.

Wij betwisten niet dat heel wat adviesorganen meer wetenschappelijke ondersteuning broodnodig hebben. Maar ook hier zou ik er voor willen waarschuwen niet van het ene uiterste in het andere te vervallen en niet te komen tot een systeem van adviesorganen waarbij diegenen die het ook doen, niet meer aan bod zouden komen. Trouwens men kan zich afvragen of er naast wetenschappers, deskundigen en ook nog andere groepen — ik denk met name aan de vrijwilligers — met meer zouden moeten kunnen deelnemen aan de advisering van het beleid.

Maar derhalve de samenstelling van de adviesraden, moet ook de opdracht zelf van de adviesorganen wellicht in sommige gevallen worden herdacht. Het is immers precies deze opdracht die bijvoorbeeld eigenlijk oorzaak is geweest voor de moeilijkheden binnen de Vlaamse Jeugdraad, problemen die tot op heden niet zijn opgelost.

In de Commissie heeft u, mijnheer de Minister, gesteld dat u een informatieronde zal instellen. Wij nemen aan dat u, inzake de herdefiniëring van de opdracht van meer bepaald de jeugd raad, na het reces concrete voorstellen en conclusies, die eventueel tot wijziging van de decretale regelingen zullen leiden, ter tafel zal leggen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, tot daar enkele voorlopige en algemene bedenkingen, die mijn fractie in de huidige stand van de besprekingen in verband met één van de belangrijkste taken die de huidige Executieve zich heeft voorgenoemen, met name de evaluatie van de decreten, wenst te maken.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, wat in deze bespreking gebeurt is in feite symptomatisch voor wat in de sector gebeurt.

Sinds 1974 verhuizen belangrijke geldmassa's, die aanvankelijk tot de sector „cultuur” behoorden, naar de materies van artikel 107quater. Er kan worden gesteld — zo zegt een eminent spreker op de Conferentie van de Hoge Raad voor de Volksopleiding, in de middens van het cultuurbeleid niet onbekend, aangezien hij zo lang kabinetschef was van mevrouw De Backer — : „U zou kunnen zeggen met een boutade : in deze periode betaalt niet de vervuiler, maar de cultuur en de gehandicaptenzorg voor de crisis en voor de vervuiling van het leefmilieu.

Sinds 1974 gaat de afbrokkeling van de culturele gelden verder.

Mijnheer de Voorzitter, wij stellen in deze bespreking precies hetzelfde vast. Wij zijn gestart met culturele au-

Maes

tonomie ; wij discussiëren hier reeds een ganse week en nu krijgen we nog enkele minuten om over wat ons zo nauw aan het hart ligt te praten, met name over de culturele sector.

Hoe kunnen wij, mijnheer de Minister, met u een diepgaand en ernstig gesprek voeren ? U weet ook dat wij het ernstig menen, maar u kan ons niet vragen dat wij daarvan in een tiental minuten het bewijs leveren.

Mijnheer de Minister, ik lees in het verslag : „In Vlaanderen zijn voldoende creatieve krachten aanwezig, opdat een waardevol en evolutief cultuurgebeuren in de rijke traditie die wij ter zake kennen, een inherent deel van onze samenleving zal uitmaken.”

Ik begrijp wat u bedoelt ; dit is echter geen Nederlands, het is geen bescherming van de luister van de taal. Ook al klinkt het dan als Nederlands, iedere leraar Nederlands zou dit met grote rode strepen aanduiden.

De gedachte van de creatieve krachten is toch waardevol. U zegt trouwens : „Overheidsbemoeiing, die meestal nog een partij-politieke achtergrond heeft, is nefast voor een open en vrijheidsbevorderend cultuurbeleid.”

Bedoelen wij nu wel hetzelfde ? Betekent dit dan dat u heel goed beseft dat een slechte uitvoering van het cultuurbeleid, vaak begint met een slechte politieke benoeming ?

U spreekt over overheidsbemoeiingen. Ik richt mij uiteraard naar de CVP die in die sector belangrijke bevoegdheden heeft gehad en nog steeds heeft, en dus zeer belangrijke benoemingen heeft kunnen doen. Gaat het vandaag slecht in een aantal instellingen van de cultuursector, en draait het management niet, is dit omdat men de verkeerde persoon op de verkeerde plaats heeft benoemd ; waarschijnlijk had die wel de juiste kaart.

U spreekt over overheidsbemoeiingen en zal dan moeten afzien van deze ondeskundige partijpolitieke benoemingen die in dit land ondanks de culturele autonomie ook in Vlaanderen

schering en inslag zijn.

U noemt de kansarmen als een van uw prioriteiten. U zegt : „Experimenten en initiatieven zullen mogelijk moeten worden gemaakt,,. Mijnheer de Minister, ik begrijp niet wat er in de sector Basiseducatie is gebeurd. We hebben het er al over gehad en ik kom er niet op terug want mijn spreektijd is te kort.

Waarom niet rustig dit experiment, dat onder Minister Poma is gestart, laten voortgaan in het afgesproken tempo, waarom daaraan geen evaluatie geven en vaststellen hoe het moet worden gestructureerd ?

Een van onze kranten blokletterde terecht dat het allemaal mooi is maar dat de kop eraf valt. En dan berooft men het secretariaat van het VCVO van de vrijgestelde die daar heeft gewerkt. U schudt het hoofd maar ik vraag u mij niet te onderbreken omdat de spreektijd zo kort is, zoals u weet. Ik ben benieuwd naar uw antwoord. Als het geruststellend is, des te beter.

Mijnheer de Minister, u zegt : „Overprofessionalisering, administratieve rompslomp en overdreven decentralisatie zouden ertoe kunnen leiden dat het individu aan de basis ontmoedigd wordt”. Dat klinkt om zó bij te treden.”

Laten we echter kijken naar de praktijk Gisteren heeft onze fractieleider, zich richtend tot de Minister van Onderwijs, allusie gemaakt op de situatie in het kunstonderwijs. Ik denk aan de cumulatierегeling en hoor dan deze uitspraak. De cumulatierегeling wordt uiteraard opgelegd door de nationale Regering. Het betekent dat in onze muziekscholen voortaan alleen nog leraars les mogen geven die niet meer spelen of zij mogen spelen in orkesten maar mogen hun kennis niet meer doorgeven aan de leerlingen.

Er is een soort bedilzucht in de wetgeving, en dit in naam van de crisis. De cumulatierегeling heeft echter rechtstreeks een grote impact op het cultuurbeleid. Hetzelfde kunnen wij mutatis mutandi zeggen voor de plastische kunsten. Een plastisch kunstenaar heeft waarschijnlijk toch niet dezelfde creatieve voldoening aan het

invullen van zijn BTW- en belastingformulieren als men dat verwacht van een zakenman. Kunstenaars zijn vaak in armoede gestorven maar dat is geen reden om in armoede te leven. Vergeten wij niet dat artiesten graag hecht en intens leven en dat de BTW en de rompslomp waarover u spreekt is opgelegd door de nationale Regering.

De heer Galle sprak daarnet over de schrijvers. Stel u voor dat men het er zou op aanleggen de cumulatierегeling zo uit te breiden dat ook schrijvers, die bijvoorbeeld hun brood verdienen op de ene of de andere burgerlijke manier, niet meer mogen schrijven. Zo ziet u de absurditeiten van het systeem waarmee wij moeten leven.

Ik wijs erop dat wat de literatuur betreft wij vroeger even veel vertalingen van Vlaamse auteurs als van Noord-Nederlandse auteurs de wereld instuurden. Nu is de verhouding nog 1 op 5. Heeft dit te maken met het feit dat wij geen auteurs meer zouden hebben, met het feit dat wij geen uitgeverij meer zouden hebben zodat onze auteurs vaak niet de kans krijgen om te debutteren of in Nederland niet bekend geraken ? Of heeft het te maken met het feit dat u, als vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap weigert voldoende te betalen aan de Nederlandse stichting die voor de vertalingen moet zorgen ? Ergens is er iets fout. Het bewijst in ieder geval dat wat u in uw liberaal jargon naar de culturele sector toe zegt over overprofessionalisering, bureaucratisering en dergelijke weliswaar mooi klinkt maar 'die bureaucratisering komt van boven en valt loodzwaar op de culturele sector neer. Dan zou u, als Gemeenschapsminister van Cultuur, een beleid moeten kunnen voeren dat met al die gekke dingen rekening houdt.

In de jaren vijftig hebben wij gedroomd van één groot ministerie in Vlaanderen : alles in één hand, gecoördineerd en gebundeld, om de sector Cultuur en Vorming elan te geven. Wij kregen wel veel bevoegde Ministers in de Vlaamse Regering, maar geen geld. Het is volkomen verkeerd gelopen in dit opzicht.

Aangezien het gele lichtje begint te

Maes

pinken, moet ik overgaan naar de laatste twee onderwerpen. Het is een rush tegen het uurwerk, bijna als de Mundial.

„Er moet worden gestreefd naar een duurzame tewerkstelling”, stond in uw beleidsnota. Wij zijn er blij om maar ook daar blijkt dat u eigenlijk niet uit de voeten kan want de DAC'ers en BTK'ers vieren binnenkort hun tienjarig jubileum. Tien jaar werken deze mensen onder voorlopige statuten, tien jaar hebben ze bewezen op vaak de minst gesubsidieerde en maatschappelijk de meest nodige plaatsen aanwezig te zijn. Ik heb gisteren al aan Minister Steyaert opgemerkt, maar mijn opmerking geldt ook voor de culturele sector, dat in de zeer nabije toekomst een groot aantal initiatieven plat zullen vallen indien de BTK-statuten niet kunnen worden opgevangen door statutaire tewerkstelling. U zegt daarvoor geen geld te hebben maar aan de andere kant stelt u vast dat de nationale Regering de mat wegtrekt onder de DAC- en BTK-projecten.

Dit is een ellendig land voor een cultuurminister. Normaal moet de cultuur de bloem zijn op een bloeiende vitale gemeenschap als de onze. Wij zorgen ervoor dat dit land van onze middelen leeft, maar onze eigen cultuur kunnen wij er nauwelijks van betalen.

In verband met het jeugdbeleid verwijs ik naar het lamleggen van de Nationale Jeugdraad. Wat gaat u daaraan doen ? Zonder deze gedachten te ontwikkelen wil ik u vragen om in plaats van een centraal jeugdbeleid, dat neerkomt op het subsidiëren van een aantal lokale initiatieven, een jeugdbeleid te laten groeien van onder af, complementair en niet centralistisch. Daarover bestaan interessante teksten, die u allicht kent. Wij hopen daarover met u een gesprek te kunnen voeren.

Wij hebben een cultuurminister die van wanten weet. U hebt er tenminste voor gezorgd dat uw begroting niet is afgeslankt en niet wegslinkt. Wij kunnen echter nog niet gelukkig zijn want onze cultuurautonomie is té beperkt en wordt door de politiek die door de

nationale Regering wordt bedreven, in feite gehypothekeerd.

Daarom zullen wij uw beleid niet kunnen goedkeuren. **(Applaus bij de VU)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 12.45 uur.
